
**Informacja na temat postępów w realizacji wskaźników
Programu Strategicznego „Błękitny San”
w okresie styczeń – czerwiec 2017 r.**

I. Założenia metodologiczne

Program Strategiczny „Błękitny San” (PSBS lub Program) stanowi przejaw terytorializacji działań i dążeń Zarządu Województwa Podkarpackiego do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju regionu. Nadzór nad jego realizacją sprawuje Zarząd Województwa Podkarpackiego, którego organem pomocniczym jest Rada Programowa składająca się z przedstawicieli sektora publicznego, prywatnego oraz społecznego z terenu objętego oddziaływaniem *Programu*.

Program Strategiczny „Błękitny San” został opracowany w celu efektywnej realizacji *Strategii rozwoju województwa - Podkarpackie 2020 (SRWP)*, uszczegóławia jej zapisy i w tym zakresie przewiduje jak najlepsze wykorzystanie zasobów endogenicznych zlokalizowanych w granicach jednostek samorządu terytorialnego objętych *Programem*. *PSBS* tworzy także warunki do aktywizacji społecznej i gospodarczej w zdiagnozowanych obszarach problemowych z uwzględnieniem specyficznych uwarunkowań rozwojowych tej części regionu, a pożądane działania koncentruje wokół 4 priorytetów: *Innowacyjna przedsiębiorczość, Turystyka, Kapitał Ludzki i Społeczny, Środowisko i Energetyka*.

Przewidziany w *Programie* system monitoringu wskaźników zakłada sporządzanie przez Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego cyklicznych sprawozdań lub informacji z postępów w wdrażaniu *Programu*. Z uwagi jednak na dużą ilość danych wymagających monitorowania, a także przyjętą metodologię mierzenia stopnia realizacji celów *Programu* za pomocą formularzy wypełnianych przez gminy w których wykazują one swój udział w realizacji wskaźników, a także pożądaną wysoką jakością oraz dokładnością gromadzonych w ten sposób danych, w pierwszym *Sprawozdaniu z realizacji PSBS w 2016 r.*¹ zmieniono okresy

¹ Dokument pozytywnie zaopiniowany przez Radę Programową *PSBS* na posiedzeniu w dniu 23 marca 2017 r., przyjęty przez Zarząd Województwa Podkarpackiego uchwałą nr 310/6534/17 z dnia 31 maja 2017 r.

raportowania danych na półroczne i roczne. Dodatkowo, uwzględniając wnioski członków Rady Programowej PSBS, ww. dokumenty uzupełniane są o część określającą stopień wykorzystania przewidzianych w *Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*, *Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020*, a także Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie instrumentów wsparcia interesariuszy PSBS. Mając na uwadze powyższe, niniejsze opracowanie stanowi realizację ww. postulatów, ukazując poziom realizacji wskaźników PSBS w pierwszym półroczu 2017 r.

W celu zapewnienia porównywalności obu dokumentów, a także umożliwienia przeprowadzenia właściwej i rzetelnej analizy pozyskiwanych danych, niniejszą *Informację półroczną* oparto na założeniach metodologicznych przyjętych w pierwszym dokumencie sprawozdawczym PSBS za rok 2016. W przypadku obu dokumentów zachodzi zatem tożsamość źródeł pozyskania danych.

W szczególności należy podkreślić ważną rolę koordynatorów odcinkowych (Miasto Przemyśl, Miasto i Gmina Lesko, Miasto i Gmina Nisko, Gmina Dubiecko) w procesie pozyskiwania danych, którzy odpowiadali za zebranie danych od poszczególnych gmin wchodzących w skład *Programu* i przygotowanie ich zestawień. Warto tu również zaznaczyć, iż gminy te nie zgłaszały do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego żadnych problemów związanych z realizacją *Programu* lub raportowaniem wskaźników, co do których zostały zobowiązane². Niewątpliwie wpływ na to miały wprowadzone przez Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego definicje wskaźników, a także większy poziom poczucia tożsamości z *Programem* i świadomości celu gromadzenia oraz przekazywania danych. Pomimo jednak większej precyzji przy generowaniu i raportowaniu danych przez JST, w dalszym ciągu zdarzały się przypadki nie wykazywania przez gminy zmian w realizacji wskaźników. Sytuacja ta mogła wynikać zarówno ze zdiagnozowanych potencjałów oraz problemów występujących w gminie, przyjętego modelu rozwoju i koncentracji działań, jak i braku zdolności finansowych/kadrowych. Podkreślić należy także, że ilekroć gmina doprecyzowywała

² Za notoryjne uznano trudności zgłaszane przez gminy w realizacji PSBS wynikające z przyjętej specyfiki *Programu* tj. braku wyodrębnionych własnych źródeł finansowania działań, a także uwarunkowań środowiskowych charakterystycznych dla tej części województwa, które stanowiły podstawę dla przyjętych w dokumencie programowym kierunkowych działań.

realizację wskaźnika i podawała informacje ją uszczegóławiającą, znajdowało to swoje odzwierciedlenie w przypisach niniejszego dokumentu.

Otrzymane materiały od koordynatorów odcinkowych niewątpliwie potwierdziły wzrost świadomości celów *Programu Strategicznego „Błękitny San”* wśród jednostek samorządu terytorialnego (JST) oraz ich pracowników. Znalazło to przełożenie także na ilość oraz dokładność deklarowanych przez gminy danych. Problemem jednak okazało się subiektywne podejście samorządów do sposobu monitorowania postępów – rosnąco od początku 2016 r. lub w skali roku/półroczna, którego dotyczy dana informacja. To różnorodne ujęcie rodziło problemy interpretacyjne po stronie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego, który zmuszony był ponownie weryfikować otrzymane dane u źródła ich pozyskania i określać, czy realizacja wskaźnika wykazywana w I. półroczu 2017 r. dotyczy tych samych inwestycji, co zadeklarowane na koniec grudnia 2016 r., czy też stanowi wartość dodaną *Programu* o którą należy zwiększyć wskaźnik na koniec czerwca 2017 r. Mając na uwadze powyższe przyjęto również, że ilekroć wskaźnik odnosi się do monitorowania poziomu udzielonego wsparcia (np. liczba wspartych obiektów infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej), o zakwalifikowaniu danych do konkretnego okresu sprawozdawczego decydować będzie w szczególności data przyjęcia lub podpisania dokumentu, na podstawie którego przewidywane było jego finansowanie. Wprowadzenie powyższej reguły wyklucza podwójne wykazywanie tych samych inwestycji/działań, a tym samym wprowadza przejrzystość deklarowanych przez jednostki danych. Z uwagi na fakt, że wsparcie może być udzielane na rzecz tych samych podmiotów wielokrotnie w ciągu danego okresu sprawozdawczego³, a jego wartość rzeczowa lub finansowa może być różna⁴, przyjęta metodologia co do wskaźników monitorujących poziom udzielanego wsparcia zakłada sumowanie deklarowanych przez gminy ilości np. w przypadku wskaźnika „Liczba wspartych centrów szkolenia i promocji rzemiosła”. Sumowanie wartości zastosowanie ma do wskaźnika dotyczącego całkowitej długości przebudowanych lub zmodernizowanych dróg w ramach którego ujmowane są zarówno kilometry remontowanych dróg, jak i nowo wybudowanych. W przypadku niektórych wskaźników odnoszących się do powierzchni np. przygotowanych terenów inwestycyjnych założono z kolei, że

³ Np. dwie darowizny: jedna w kwocie 1 000 zł, druga 1 500 zł dla tego samego podmiotu X.

⁴ Np. dotacja finansowa dla podmiotu X oraz bezpłatne użyczenie mu lokalu.

przyjęty system sumowania każdorazowo zadeklarowanych wartości mógłby prowadzić do sytuacji w której osiągnięty poziom wskaźnika wskazywałby nierealny jego obraz (np. więcej powierzchni objętej terenami inwestycyjnej niż jest w gminie), dlatego w celu uniknięcia takiej sytuacji weryfikowano każdą zadeklarowaną przez JST daną z zadeklarowaną uprzednio wartością. W celu uniknięcia podwójnego ujmowania tych samych powierzchni przyjęto także, że deklarowany zakres wskaźnika może być wykazany tylko raz.

W procesie generowania wartości wskaźnika „Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie”, z uwagi na większą liczbę danych zawartych w Centralnym Systemie Teleinformatycznym SL2014, a także wskazywany w systemie różny zasięg terytorialny realizowanych projektów (obszar całego województwa, obszar powiatu, czasami obszar gmin), problematyczne okazało się wyliczenie liczby projektów realizowanych przez przedsiębiorstwa na obszarze objętym PSBS wg dotychczas przyjętej metodologii dla tego wskaźnika. Mając na uwadze powyższe postanowiono, że będzie on przedstawiany w oparciu o dane wygenerowane z bazy SL2014 wg kryteriów: miejsce realizacji projektu⁵, forma prawna beneficjenta⁶. Dodatkowo, na potrzeby niniejszego opracowania wskaźnik ten zostanie uzupełniony o informację wygenerowaną z bazy SL2014 dot. ilości przedsiębiorstw, które podpisały umowy o dofinansowanie wg kryterium: siedziba beneficjenta⁷.

W ramach prac nad niniejszą *Informacją* napotkano także na nowe problemy, których nie udało się zidentyfikować w poprzednim *Sprawozdaniu za rok 2016*.

⁵ Woj. podkarpackie, powiaty: bieszczadzki, brzozowski, sanocki, leski, jarosławski, m. Przemysł, przemyski, przeworski, rzeszowski, leżajski, niżański, stalowowolski, tarnobrzeski, gminy: 48 gmin PSBS.

⁶ Inne niepubliczne jednostki organizacyjne systemu oświaty - mikro, małe, średnie, duże przedsiębiorstwo, niepubliczne placówki systemu oświaty - mikro, małe, średnie, duże przedsiębiorstwo, niepubliczne szkoły podstawowe - mikro, małe, średnie, duże przedsiębiorstwo, przedszkola niepubliczne - mikro, małe, średnie, duże przedsiębiorstwo, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - mikro, małe, średnie, duże przedsiębiorstwo, przedsiębiorstwa państwowe - mikro, małe, średnie, duże przedsiębiorstwo, przedsiębiorstwa zagraniczne - mikro, małe, średnie, duże przedsiębiorstwo, spółki akcyjne - mikro, małe, średnie, duże przedsiębiorstwo, spółki cywilne prowadzące działalność na podstawie umowy zawartej zgodnie z Kodeksem Cywilnym - mikro, małe, średnie, duże przedsiębiorstwo, spółki jawne - mikro, małe, średnie, duże przedsiębiorstwo, spółki komandytowe - mikro, małe, średnie, duże przedsiębiorstwo, spółki komandytowo-akcyjne - mikro, małe, średnie, duże przedsiębiorstwo, spółki przewidziane w przepisach innych niż Kodeks spółek handlowych i Kodeks cywilny lub formy prawne, co do których stosuje się przepisy o spółkach - mikro, małe, średnie, duże przedsiębiorstwo, spółki partnerskie - mikro, małe, średnie, duże przedsiębiorstwo, spółki z o.o. – mikro, małe, średnie, duże przedsiębiorstwo.

⁷ Woj. podkarpackie, powiaty: bieszczadzki, brzozowski, sanocki, leski, jarosławski, m. Przemysł, przemyski, przeworski, rzeszowski, leżajski, niżański, stalowowolski, tarnobrzeski, gminy: 48 gmin PSBS.

Sytuacja taka miała miejsce m.in. w przypadku wskaźnika „Poprawa stanu czystości wody w rzece San zbadana (określona) przy pomocy wskaźników fitobentos i fitoplankton poniżej ośrodków miejskich usytuowanych nad rzeką San, zmierzona przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie” co do którego okazało się, że nie ma możliwości pozyskania danych nt. jego realizacji w analizowanym okresie, ponieważ Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie (WIOŚ), który monitoruje stan czystości rzeki San przygotowuje stosowne analizy w dłuższych horyzontach czasowych. Mając na uwadze powyższe, w niniejszej *Informacji* przedstawiono przedmiotowy wskaźnik według ostatnio wykazanej przez WIOŚ wartości.

Analizując formularze otrzymane od JST zwrócono także uwagę na nowe dane, które zadeklarowały samorzady jako osiągnięte w 2016 roku, a które nie zostały przez nie wykazane w momencie deklarowania danych do *Sprawozdania za rok 2016 r.* Niniejsza sytuacja wymagała wyjaśnienia przez UMWP okoliczności i przyczyn wcześniejszego nieraportowania realizacji wskaźnika przez gminę w 2016 r. Mając na uwadze powyższe, a także cel któremu służy monitorowanie wskaźników *Programu* tj. przedstawienie rzeczywistego obrazu zmian zachodzących na obszarze gmin *PSBS*, przyjęto, że zadeklarowane przez JST dane za 2016 rok, które omyłkowo lub np. z powodu braku dostępu do właściwych źródeł i podsumowań nie zostały przez nie przekazane do *Sprawozdania za 2016 rok*, uwzględnione zostaną w niniejszej *Informacji*. W tym celu w zawartych w dokumencie zestawieniach tabelarycznych określających postęp/regres wskaźników, w kolumnie przedstawiającej poziom realizacji wskaźnika wg danych ze *Sprawozdania za 2016 rok*, dokonano stosownych korekt i opatrzone je przypisem wyjaśniającym. Analogiczne postępowanie było w przypadku zidentyfikowania błędnej wartości wskaźnika wykazanego w *Sprawozdaniu z 2016 roku* spowodowanego niewłaściwym zaokrągleniem lub zliczeniem przez autorów *Sprawozdań* zadeklarowanych przez gminy danych.

W toku gromadzenia danych potrzebnych do sporządzenia niniejszego dokumentu ponownie wystąpiły problemy, które podnoszone były w *Sprawozdaniu za rok 2016*, a które odnosiły się do braku źródeł z których można monitorować niektóre wskaźniki w sposób kompleksowy. Sytuacja taka dotyczyła m.in. wskaźnika „Osoby dorosłe w wieku 25-64 lata uczestniczące w kształceniu i szkoleniu” oraz wskaźnika

„Liczba zrealizowanych (przeprowadzonych) kursów, szkoleń i studiów podyplomowych”. W celu zaprezentowania jednak choćby częściowego obrazu realizacji ww. wskaźników, podjęto próbę ich oszacowania na podstawie danych przekazanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie (WUP). Przyjęta w tym zakresie metodologia z góry obarczona była jednak błędem, albowiem projekty wpisujące się w ww. wskaźnik realizowane są często na terenie całego województwa podkarpackiego, co uniemożliwia dokładne podanie liczby mieszkańców gmin objętych *PSBS*, którzy otrzymali określoną formę wsparcia. Dodatkowo dane przedstawione przez WUP nie są wyczerpujące, albowiem objęte ww. wskaźnikami formy podnoszenia kwalifikacji mogą być świadczone również przez inne podmioty publiczne i prywatne. Mając na uwadze powtarzalny charakter występowania trudności w gromadzeniu tych danych, jako zasadne należy przyjąć zatem rekomendacje do ich doprecyzowania, zamiany lub uzupełnienia przez dodatkowe wskaźniki, które umożliwią pełny obraz zmian zachodzących w ww. zakresie. W tym celu, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego podjął działania zmierzające do zabezpieczenia środków oraz przygotowania dokumentacji przetargowej umożliwiających zlecenie w przyszłości badania obejmującego analizę przyjętego w *Programie* systemu monitoringu oraz opracowanie nowego, alternatywnego systemu wskaźników monitorowania.

Wszystkie zdiagnozowane powyżej trudności i niejasności, w tym m.in. złożoność systemu monitoringu *Programu*, konieczność wielokrotnego weryfikowania danych w celu uniknięcia ich dublowania, a także duża zwłoka spowodowana nieterminowym dostarczeniem danych przez podmioty zewnętrzne do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego, a także przeprowadzana kontrola Najwyższej Izby Kontroli pn. *Realizacja wojewódzkich programów strategicznych „Bieszczady” i „Błękitny San”*, wpłynęły na termin opracowania niniejszego dokumentu i jego przesunięcie.

II. Diagnoza społeczno – gospodarcza powiatów (z terenu których gminy zostały objęte Programem Strategicznym „Błękitny San”)

Niniejsze opracowanie stanowi uzupełnienie przedmiotowej *Informacji półrocznej* i szersze spojrzenie na obszar objęty interwencją *PSBS*. Pamiętać bowiem należy, że zakres przestrzenny *Programu* obejmuje obszar 48 gmin położonych wzdłuż biegu rzeki San od południowo-wschodniego krańca województwa podkarpackiego po jego północno-zachodnie granice. Gminy te położone są na terenie 13 powiatów: bieszczadzkiego, brzozowskiego, sanockiego, leskiego, jarosławskiego, przemyskiego, przeworskiego, miasta Przemyśl, rzeszowskiego, leżajskiego, niżańskiego, stalowowolskiego, tarnobrzeckiego. Zauważyć należy, że wiele danych prezentowanych przez statystykę publiczną generowanych jest wyłącznie na poziomie powiatu, nie zaś na poziomie gmin. Tym samym, analiza zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru objętego *PSRB* wymaga sięgnięcia do danych generowanych na poziomie powiatów.

Mając na uwadze powyższe, przedstawione wybrane, dostępne z portalu GUS-BDL wskaźniki zostały ułożone według priorytetów *PSBS*. Dotyczą one stanu na koniec 2016 r. i obejmują wszystkie powiaty na terenie których zlokalizowane są gminy objęte *PSBS* (co najmniej jedna gmina). Dla wskaźników przeliczono średnią w 13 powiatach i do niej oraz do średniej wojewódzkiej, porównano dane z poszczególnych powiatów.

1. Innowacyjna przedsiębiorczość

Wymienione powiaty charakteryzują się zróżnicowaną przedsiębiorczością. W 2016 r. liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności wynosiła od 565 w powiecie przemyskim, 580 w powiecie brzozowskim, do 1 114 w powiecie leskim i 1 036 w powiecie m. Przemyśl. Średnia wartość tego wskaźnika dla wymienionych powiatów wynosiła 748,46 podmiotów na 10 tys. ludności, co było wartością niższą, niż średnia dla województwa podkarpackiego (788 podmiotów na 10 tys. ludności).

Najwięcej jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności zanotowano w powiecie leskim (104 jednostki) i powiecie m. Przemysł (96 jednostek), a najmniej w powiecie tarnobrzeskim (42 jednostki) i w powiecie niżańskim (52 jednostki). Średnio w wymienionych powiatach zarejestrowano 64,54 nowe jednostki na 10 tys. ludności, co również było wartością niższą od średniej w całym województwie (67 jednostek na 10 tys. ludności).

Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora medycznego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem wyniósł średnio w wymienionych powiatach 3,72%, co było wartością nieco niższą, niż średnia dla całego województwa (4,38%). Największy udział takich podmiotów w liczbie nowo zarejestrowanych zanotowano w powiecie rzeszowskim (4,87%) oraz w powiecie przeworskim (4,75%), a najmniej w powiecie leskim (1,44%) oraz powiecie bieszczadzkim (2,23%).

W wymienionych powiatach wystąpił również niższy, niż w całym województwie średnio, udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem. Dla województwa udział ten wyniósł 6,18%, a dla wymienionych powiatów 5,16%. Wystąpiły tutaj zarówno powiaty w których wartość tego wskaźnika znacznie przewyższała średnią dla województwa, takie jak powiat stalowowolski (8,25%), czy powiat bieszczadzki (7,82%), jak i powiaty w których udział ten był znacznie niższy, niż średnia dla województwa tj. powiat przeworski (2,49%) czy powiat przemyski (2,84%). Również udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora przetwórstwa rolno-spożywczego w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem w wymienionych powiatach był niższy, niż średnia dla całego województwa. Dla województwa wartość tego wskaźnika wyniosła 0,43%, a dla wymienionych powiatów 0,37%. Pozytywnie wyróżniał się tutaj powiat przeworski, w którym wartość tego wskaźnika wyniosła 0,68%. W dwóch powiatach, a mianowicie bieszczadzkim i tarnobrzeskim nie zanotowano podmiotów sektora przetwórstwa rolno-spożywczego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów.

W 2016 r. w wymienionych powiatach, podobnie jak w całym województwie, przeważały zdecydowanie podmioty małe, zatrudniające do 9 pracowników. W województwie podkarpackim zanotowano 1 254 podmioty na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym, a zatrudniających do 9 osób: 1 198,7 na 10 tys. mieszkańców

w wieku produkcyjnym. W wymienionych powiatach przypadało w analizowanym okresie 1 184,52 podmiotów na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym, a podmiotów zatrudniających do 9 osób 1 135,5 na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym. Średnia wojewódzka w tym zakresie została przekroczona w powiatach: leskim (1 707,4), m. Przemysł (1 612,5), bieszczadzkim (1 455,3) i stalowowolskim (1 262,4).

W województwie podkarpackim liczba podmiotów zatrudniających od 10 do 49 osób na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym wyniosła 44,5. W wymienionych powiatach wartość tego wskaźnika powyżej średniej wojewódzkiej zanotowano w powiatach jarosławskim (45,3), stalowowolskim (44,6) i w m. Przemysł (61,3). Podmioty zatrudniające od 50 do 249 osób stanowiły w województwie podkarpackim 9,4 na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym. W wymienionych powiatach wskaźnik ten został przekroczony jedynie w powiecie stalowowolskim (10,7) i w m. Przemysł (17,1). Zdecydowanie najmniej wystąpiło, zarówno w województwie podkarpackim, jak i w wymienionych powiatach, podmiotów zatrudniających 250 osób i więcej. W województwie zanotowano 1,4 takich podmiotów na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym, a w wymienionych powiatach średnio 1,09. W czterech powiatach wartość tego wskaźnika wyniosła powyżej średniej dla województwa: w m. Przemysł (2,9), tarnobrzeskim (2,2), stalowowolskim (1,5) i leskim (1,5).

Istotnym elementem z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju gmin, ale i przedsiębiorczości jest właściwe gospodarowanie przestrzenią. Służą temu miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w których wskazuje się tereny i określa dla nich przeznaczenie np. pod inwestycje. Tymczasem udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w województwie podkarpackim wynosił w 2016 r. zaledwie 8,7%. W wymienionych powiatach udział ten był niższy i wyniósł 7,65% powierzchni. Największy udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem zanotowano w powiecie m. Przemysł (34,2%), powiecie leżajskim (21,9%) i w powiecie tarnobrzeskim (16,5%). W pozostałych powiatach udział ten nie przekroczył 5% (w tym w powiatach nizańskim i przemyskim nie przekroczył 1% powierzchni).

2. Turystyka

W 2016 r. liczba turystycznych obiektów noclegowych⁸ w wymienionych powiatach wyniosła 347, co stanowiło 59,62% turystycznych obiektów noclegowych w województwie podkarpackim. Najwięcej takich obiektów zarejestrowano w powiecie leskim (129) i w powiecie bieszczadzkim (63), najmniej w powiecie niżańskim (5) oraz w powiecie brzozowskim (6).

W wymienionych powiatach na uwagę zasługuje dynamika miejsc noclegowych całorocznych w turystycznych obiektach noclegowych w 2016 r. w porównaniu z rokiem poprzednim⁹. Dla województwa podkarpackiego wartość tego wskaźnika wyniosła 107,1, natomiast jedynie w pięciu powiatach, z wymienionych trzynastu, była niższa, niż średnia wojewódzka. Najwyższą dynamikę zanotowano w powiecie sanockim (159,6), leżajskim (157,7) i jarosławskim (151,0), a najniższą w powiecie przeworskim (95,4), w powiecie brzozowskim (95,8) i w powiecie tarnobrzeskim (97,0).

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w wymienionych powiatach wyniósł średnio 25,56% i był niższy, niż średnio w województwie (33,2%). Powyżej średniej dla województwa stopień wykorzystania miejsc noclegowych zarejestrowano w powiecie bieszczadzkim (34,1%) i w powiecie leskim (37,5%). Najniższą wartość tego wskaźnika wystąpiła w powiecie brzozowskim (15,1%), przeworskim (17,7%) i w powiecie przemyskim (19,1%).

3. Kapitał ludzki i społeczny

W 2016 r. w wymienionych powiatach średni odsetek dzieci w wieku 3-4 lata objętych wychowaniem przedszkolnym wyniósł 67,75%. Był to niższy odsetek, niż

⁸ Do obiektów noclegowych zaliczono hotele, motele, pensjonaty, inne obiekty hotelowe, domy wycieczkowe, schroniska, schroniska młodzieżowe, szkolne schroniska młodzieżowe, ośrodki wczasowe, ośrodki kolonijne, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, domy pracy twórczej, zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych, pola biwakowe, kempingi, obiekty do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, zakłady uzdrowiskowe, (kwatery prywatne do 1999 r.) i inne. Począwszy od danych za rok 2012 badanie KT-1 dotyczy wszystkich turystycznych obiektów noclegowych posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. Również od danych za 2012 r. do turystycznych obiektów noclegowych ogółem doliczono kwatery agroturystyczne i pokoje gościnne (kwatery prywatne) natomiast dane szczegółowe dla tych obiektów dostępne są od poziomu województwa (NTS-2) (<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/metadane/metryka/2396#>, 05.09.2018 r.).

⁹ Rok poprzedni = 100.

w skali województwa (70,8%). Najwyższą wartość tego wskaźnika zanotowano w powiecie m. Przemyśl (93,5%), powiecie tarnobrzesckim (76%) oraz w powiecie stalowowolskim (71,3%), a najniższą w powiecie przemyskim (56%).

Szczególne znaczenie w kształceniu dostosowującym do zmieniających się potrzeb rynku pracy posiada kształcenie zawodowe. W wymienionych powiatach funkcjonowało w 2016 r. 48 szkół średnich zawodowych, co stanowiło 41,38% takich szkół w województwie podkarpackim. Najwięcej szkół średnich zawodowych było zlokalizowanych w powiecie jarosławskim (10) i m. Przemyśl (8), a najmniej w powiatach przemyskim i bieszczadzkiem (po 1 szkole). W wymienionych powiatach uczniowie średnich szkół zawodowych stanowili średnio 43,22% wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych ogółem. Był to odsetek nieznacznie niższy, niż w skali całego województwa, który wynosił 43,3%.

W 2016 r. w powiatach, na terenie których realizowany jest *PSBS*, występowało duże zróżnicowanie stopy bezrobocia, począwszy od 7% w powiecie stalowowolskim, do 20,5% w powiecie leskim. Średnia stopa bezrobocia rejestrowanego dla wymienionych powiatów wyniosła 14,59%, co było wartością wyższą od średniej dla województwa (11,5%).

4. Środowisko i energetyka

W 2016 r. ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w wymienionych powiatach stanowiła średnio 70,59% ogólnej liczby ludności w tych powiatach. Była to wielkość nieznacznie niższa od średniej dla województwa podkarpackiego, która wynosiła 73,4%. Najwyższy odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie ludności zarejestrowano w powiecie m. Przemyśl (99,8%) i w powiecie przeworskim (80,2%). Najniższy odsetek w tym zakresie wystąpił w powiecie bieszczadzkiem (48%) i w powiecie leskim (54,2%). Około 60% ludności korzystało z oczyszczalni ścieków w powiatach przemyskim (58,3%), brzozowskim (59,4%) i leżajskim (65,5%). W pozostałych sześciu powiatach odsetek ten wyniósł pomiędzy 71,6% a 78,2%.

W wymienionych powiatach, niższy niż w województwie podkarpackim, był również średni odsetek ludności korzystającej z kanalizacji w ogóle ludności. Dla powiatów wyniósł on 66,55%, a dla województwa podkarpackiego 69,7%. Tutaj

również najwyższą wartość wskaźnika zanotowano w powiecie m. Przemyśl (89,1%). W czterech powiatach odsetek ten wyniósł pomiędzy 71,5% a 76,9%, w pięciu powiatach pomiędzy 62,4% a 67,7%, a w dwóch powiatach pomiędzy 51,7% a 56,6%. Najniższy odsetek ludności korzystającej z kanalizacji zarejestrowano w powiecie bieszczadzkim (48,6%).

W wymienionych powiatach występował bardzo zróżnicowany udział obszarów prawnie chronionych w ogólnej powierzchni powiatów, począwszy od 100% w powiecie bieszczadzkim i 98,2% w powiecie leskim, do 5,3% w powiecie m. Przemyśl i braku takich obszarów w powiecie niżańskim. Średnio, w wymienionych trzynastu powiatach, udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem wyniósł 43,68%, co było wartością nieznacznie niższą, niż średnia dla województwa wynosząca 44,9%.

III. Analiza wskaźników Programu Strategicznego „Błękitny San”

1. Priorytet INNOWACYJNA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych

Nazwa wskaźnika	Wskaźnik zadeklarowany w Sprawozdaniu z 2016 r.	Wskaźnik na dzień 30 VI 2017 r.	Postęp w realizacji wskaźnika
Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych	996,58 ¹⁰ ha	1 884,8168 ha	888,2368 ha

Wskaźnik **Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych** wynosił na dzień 30 czerwca 2017 roku **1 884,8168 ha**. Tereny inwestycyjne przygotowane dla inwestorów zostały zdefiniowane jako teren przeznaczony pod działalność gospodarczą w planie zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W I. półroczu 2017 roku realizację niniejszego wskaźnika wykazały następujące jednostki samorządu terytorialnego: Gmina Sanok - 21,2 ha¹¹, Gmina Krasieczyn - 2 ha¹² (w stosunku do 2016 roku

¹⁰ Należy stwierdzić, że w *Formularzach* z realizacji Programu Strategicznego „Błękitny San” w 2016 roku pojawiły się omyłki związane z podaniem niewłaściwych lub nieprecyzyjnych danych. Zostały one skorygowane z *Formularzach* monitorujących postęp wskaźników za okres styczeń – czerwiec 2017 r. Sytuacja taka miała miejsce w przypadku Gminy Stubno (w *Formularzu* za 2016 r. nie podano żadnych danych, natomiast w *Formularzu* za 2017 rok wykazano, że na terenie Gminy Stubno w 2016 znajdowało się 10 ha terenów inwestycyjnych), Gminy Przemyśl (w roku 2016 omyłkowo wpisano wartość 0, w rzeczywistości wynosiła ona 27,66 ha), Gminy Żurawica (w *Formularzu* za 2016 r. nie podano żadnych danych, natomiast w *Formularzu* za 2017 rok wykazano, że na terenie Gminy Żurawica w 2016 znajdowało się 42,00 ha wg planu zagospodarowania przestrzennego i 141,20 ha wg studium terenów inwestycyjnych), Miasta Leżajsk (w *Formularzu* za 2016 r. omyłkowo podano wartość wskaźnika na poziomie 0, rzeczywista wartość wskaźnika na dzień 31 XII 2016 r. wynosiła 75,5 ha), Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem (w *Formularzu* za 2016 r. omyłkowo podano wartość wskaźnika na poziomie 0, rzeczywista wartość wskaźnika na dzień 31 XII 2016 r. wynosiła 68,59 ha).

¹¹ W okresie od I-VI.2017 r. został uchwalony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego pn. Łódzina 4 zatwierdzony uchwałą nr XXX/242/2017 Rady Gminy Sanok z dn. 24 marca 2017 r. W granicach tego planu wyznaczono między innymi tereny eksploatacji złoża kruszywa naturalnego o pow. 21,20 ha, w 2016 r. na tym obszarze znajdowały się tereny rolne.

¹² W Gminie Krasieczyn działki budowlane zajmują powierzchnię o wielkości 2,0 ha. W *Sprawozdaniu* za 2016 rok Gmina określiła wskaźnik na poziomie 1 ha.

powierzchnia terenów inwestycyjnych zwiększyła się o 1 ha), Gmina Orły - 40 ha¹³, Gmina Cisna - 840 ha, Miasto Nowa Sarzyna - 1,48 ha¹⁴, Gmina Olszanica - 18 ha, Gmina Stubno - 10 ha, Miasto Jarosław - 3,7 ha, Gmina Solina - 9 ha, Gmina Zaleszany - 159,7 ha¹⁵, Miasto Przemyśl - 120 ha¹⁶, Gmina Żurawica - 141,20 ha¹⁷, Miasto Stalowa Wola - 29,1533 ha, Gmina Przemyśl - 27,66 ha¹⁸, Miasto i Gmina Lesko - 22,31 ha, Gmina Czarna - 0,8 ha, Gmina Medyka - 243 ha, Gmina Gorzyce - 7,9935 ha, Miasto Leżajsk - 75,5 ha, Gmina i Miasto Rudnik nad Sanem - 68,59 ha¹⁹, Miasto i Gmina Zagórz - 43,53 ha²⁰.

Wzrost niniejszego wskaźnika wynika z treści przyjętej definicji, a także zadeklarowania przez gm. Cisna dużej powierzchni inwestycyjnej przygotowanej dla przedsiębiorców oraz zwiększenia powierzchni terenów inwestycyjnych w gm. Sanok, gm. Orły, gm. Stubno, gm. Zaleszany, gm. Żurawica, gm. Przemyśl, m. Leżajsk oraz g. i m. Rudnik nad Sanem.

Powierzchnia utworzonych parków naukowo-technologicznych

Nazwa wskaźnika	Wskaźnik zadeklarowany w Sprawozdaniu z 2016 r.	Wskaźnik na dzień 30 VI 2017 r.	Postęp w realizacji wskaźnika
Powierzchnia utworzonych parków naukowo-technologicznych	5 305,48 m ²	5 305,48 m ²	0

¹³ Tereny inwestycyjne zlokalizowane są w miejscowości Zadąbrowie.

¹⁴ Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła 8,47 ha, natomiast na dzień 30 czerwca 2017 r. zmniejszyła się do 1,48 ha.

¹⁵ Gmina Zaleszany, miejscowości: Zaleszany, Agatówka, Dzierdziówka, Pilchów, Kępie Zaleszańskie, Turbia, Kotowa Wola, Obojna, Skowierzyn, Motycze Szlacheckie, Zbydniów.

¹⁶ Na podstawie zapisów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie Miasta Przemyśla znajdują się: tereny przemysłowe przy ul. Ofiar Katynia w Przemyślu o powierzchni 20 ha, tereny przemysłowe zlokalizowane pomiędzy południowo-wschodnią obwodnicą miasta Przemyśla a ulicami Słowackiego i Bakończycką o powierzchni 100 ha (w tym 76 ha objęte statusem Tarnobrzесьkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK WISŁOSAN Podstrefa Przemyśl). W I. połowie 2017 r. nie przygotowywano nowych terenów inwestycyjnych.

¹⁷ Gmina Żurawica podała 141,20 ha terenów inwestycyjnych na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Według Planu zagospodarowania przestrzennego tereny inwestycyjne zajmują powierzchnię 42 ha.

¹⁸ Tereny inwestycyjne o powierzchni 27,66 ha zlokalizowane są w miejscowościach Krówniki i Malhowice.

¹⁹ Tereny zabudowy usługowej i przemysłowo usługowej zlokalizowane są na terenie Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem w miejscowościach Rudnik nad Sanem, Przędzel i Kopki zgodnie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem.

²⁰ Przygotowane tereny inwestycyjne zlokalizowane są w miejscowości Zagórz.

W ramach wskaźnika **Powierzchnia utworzonych parków naukowo-technologicznych** monitorowana jest powierzchnia utworzonych parków naukowo-technologicznych lub podobnych jednostek utworzonych w celu dokonywania przepływu wiedzy i technologii pomiędzy jednostkami naukowymi a przedsiębiorcami. W analizowanym okresie tylko Miasto Stalowa Wola wykazało powierzchnię parku naukowo technologicznego analogiczną z wartością zadeklarowaną za 2016 r. tj. **5 305,48 m²**.

Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie

Nazwa wskaźnika	Wskaźnik zadeklarowany w Sprawozdaniu z 2016 r.	Wskaźnik na dzień 30 VI 2017 r. (narastająco)	Postęp w realizacji wskaźnika
Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	80	115	35

Wskaźnik **Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie** został osiągnięty na dzień 30 czerwca 2017 r. na poziomie **115 przedsiębiorców**. Wartość ogółem umów podpisanych w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2017 r. i realizowanych na obszarze gmin *PSBS* to 240 112 995,32 zł (dofinansowanie z UE: 116 477 712,10 zł). Dane na podstawie których został on wyliczony pochodzą z Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL 2014 (stan na 30 czerwca 2017 r.) prowadzonego przez Ministerstwo Rozwoju (Instytucję Koordynującą Umowę Partnerstwa) i dotyczą monitoringu następujących programów: *Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020*, *Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020*, *Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020*, *Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*, *Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020*, *Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020*.

Co istotne, wskaźnik wyliczony na podstawie miejsca siedziby przedsiębiorstwa na terenie gmin objętych *PSBS* wynosi 35 (wartość całkowita umów: 227 147 693,62 zł, dofinansowanie z UE: 119 492 932,27 zł).

Powierzchnia obszarów objęta rewitalizacją

Nazwa wskaźnika	Wskaźnik zadeklarowany w Sprawozdaniu z 2016 r.	Wskaźnik na dzień 30 VI 2017 r.	Postęp w realizacji wskaźnika
Powierzchnia obszarów objęta rewitalizacją	392,03 ha	6 669,30 ha	6 277,27 ha

Dla potrzeb monitorowania wskaźnika **Powierzchnia obszarów objęta rewitalizacją** zdefiniowano pojęcie rewitalizacji zgodnie z definicją zawartą w Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (tekst jedn. Dz. U. 2017, poz. 1023 ze zm.). Wskaźnik na dzień 30 czerwca 2017 r. wyniósł **6 669,30 ha** i obejmował tereny rewitalizacyjne²¹ zadeklarowane przez następujące JST: Gmina Fredropol - 7,18 ha²², Gmina Zaleszany - 457 ha²³, Miasto Nowa Sarzyna - 364,27 ha, Gmina Baligród - 14 ha, Gmina Sanok - 4 628 ha²⁴, Gmina Tryńcza - 584,78 ha²⁵, Gmina Żurawica - 143,12 ha²⁶, Gmina Solina - 112,40 ha, Miasto Stalowa Wola - 135,81 ha, Gmina Gorzyce - 82 ha, Miasto Leżajsk - 140,74 ha. Duży wzrost wskaźnika wynika z aktywności gmin w przygotowaniu programów rewitalizacyjnych na które można było otrzymać dofinansowanie w ramach *Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020*.

Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg

Nazwa wskaźnika	Wskaźnik zadeklarowany w Sprawozdaniu z 2016 r.	Wskaźnik na dzień 30 VI 2017 r. (narastająco)	Postęp w realizacji wskaźnika
Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	204,11495 km ²⁷	243,92545 km	39,8105 km

²¹ Dane raportowane są przez gminy na podstawie wybranych przez siebie źródeł, obowiązuje je tylko definicja wynikająca z ustawy o rewitalizacji.

²² Tereny objęte rewitalizacją położone są w lokalizacjach: działka nr ewid. 220/4 i 414/2, 222/4 i 222/5 Gmina Fredropol, sołectwo Fredropol, działka nr ewid. 350/3, 29 Gmina Fredropol, sołectwo Huwniki, działka nr ewid. 257 Gmina Fredropol, sołectwo Rybotycze, działka nr ewid. 7/3 Gmina Fredropol, obręb Kupańskie.

²³ Tereny objęte rewitalizacją położone są w miejscowościach: Zaleszany, Obojna, Wólka Turebska.

²⁴ Obszar rewitalizacji obejmuje miejscowości: Raczkowa, Tyrawa Solna, Niebieszczy, Wujskie, Falejówka, Kostarowce, Liszna, Jurowce, Mrzygłód, Srogów Górny, Strachocina, Trepcza.

²⁵ Miejscowości objęte rewitalizacją to: Głogowiec, Tryńcza, Wólka Małkowska, Jagiełka, Gniewczyzna Łańcucka.

²⁶ W 2016 roku powierzchnia obszarów objęta rewitalizacją w Gminie Żurawica wynosiła 51,34 ha.

²⁷ W *Sprawozdaniu* za 2016 rok błędnie zaokrąglono dane liczbowe podane przez gminy w *Formularzach* z realizacji *PSBS*. Prawidłowe wartości są następujące: Lutowiska 0,93 km, Czarna

Wskaźnik **Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg** na dzień 30 czerwca 2017 r. wyniósł **243,89045 km**. Analizowany wskaźnik należy rozumieć jako modernizację lub przebudowę dróg. Wskaźnik uwzględnia zarówno drogi przebudowane ze środków Funduszy Europejskich, środków własnych gmin, jak i funduszy celowych, np. popowodziowych. W ramach wskaźnika nie ujmuje się kosztów ponoszonych na rutynowe utrzymanie drogi. W okresie od stycznia do czerwca 2017 r. został on zrealizowany w liczbie 39,8105 km, a realizację inwestycji wpisujących się w zakres niniejszego wskaźnika wykazały następujące JST: Gmina Krasiczyn - 5,435 km²⁸, Gmina Wiązownica - 1,2 km, Miasto Przemyśl - 1,1 km²⁹, Miasto Jarosław - 0,45 km³⁰, Gmina Stubno - 0,29 km³¹, Gmina Orły - 0,99 km³², Gmina Medyka - 0,844 km³³, Gmina Laszki - 2 km, Nowa

1,3 km, Solina 3,5 km, Baligród 0,87 km, Cisna 0,9 km, Olszanica 1,344 km, Sanok (gmina) 9,814 km, Lesko 2,158 km, Sanok (miasto) 7,323 km, Zagórz 8,18 km, Dubiecko 2,6 km, Krzywca 3,4 km, Krasiczyn 7 km, Fredropol 2,832 km, Żurawica 2,45 km, Medyka 3,868 km, Stubno 3 km, Radymno (gmina) 4,16 km, Jarosław (Gmina) 11,54 km, Wiązownica 11,5 km, Przemyśl (miasto) 2 km, Radymno (miasto) 0,365 km, Jarosław (miasto) 3,108 km, Leżajsk (gmina) 13,716 km, Krzeszów 1,93 km, Pysznica 6,781 km, Zaleszany 10,367 km, Gorzyce 1,811 km, Sieniawa 10,397 km, Nowa Sarzyna 7,073 km, Stalowa Wola 1,899 km, Radomyśl nad Sanem 6,784 km, Nisko 10,6 km. W związku z tym prawidłowa wartość wskaźnika na koniec 2016 roku wynosiła 165,5002 km. Jednak podczas weryfikowania danych otrzymanych od JST za I. półrocze 2017 r. w ramach analizowanego wskaźnika stwierdzono omyłki, które pojawiły się w *Formularzach* z realizacji *PSBS* w 2016 roku. W przypadku Gminy Ustrzyki Dolne została omyłkowo wpisana liczba 0 - powinno być 8,420 km, Gminy Jeżowe podano 0 km - powinno być 6,28475 km, Gminy Dynów podano 0 km - powinno być 9,6 km, Miasta Dynów podano 0 - powinno być 0,2 km, Gminy Przemyśl podano 0 - powinno być 6,5 km, Miasto Leżajsk podano 0 - powinno być 2,33 km, Gmina Krzeszów uzupełniła analizowany wskaźnik o dodatkową długość dróg tj. 0,52 km wynikającą z odbiorów inwestycji mających miejsce po wypełnieniu *Formularza* za 2016 rok, a Miasto i Gmina Rudnik nad Sanem uzupełniła analizowany wskaźnik za 2016 r. o 4,76 km.

²⁸ W 2017 r. wykonano przebudowę i remonty dróg gminnych o długości 5 435 mb, w tym 394 mb ze środków powodziowych na kwotę 66 334 zł brutto.

²⁹ Rozbudowa drogi oznaczonej w MPZP „Strefa Gospodarcza II” jako KDL1 wraz z odcinkiem KDZ1 (780 m). Koszt zadania: 2 183 678,05 zł, w tym środki własne Gminy Miejskiej Przemyśl: 1 183 678,05 zł oraz dofinansowanie przez firmę Kazar Footwear sp. z o.o.: 1 000 000 zł. Przebudowa dróg gminnych nr 120702 R i 120703 R - ulice: Piasta Kołodzieja i Regera (330 m). Koszt zadania: 603 982,63 zł - środki własne Gminy Miejskiej Przemyśl. Wskaźnik w obecnej *Informacji* w ilości 1,1 km uwzględnia sumę długości przebudowanych i/lub zmodernizowanych wyłącznie dróg gminnych, w przeciwieństwie do wskaźnika w *Sprawozdaniu* za 2016 rok, który uwzględniał wszystkie kategorie przebudowanych i/lub zmodernizowanych dróg na obszarze gminy. Ponadto aktualnie podawany wskaźnik ma odniesienie tylko do jednego półrocza roku 2017. Analizując wskaźnik za 2016 r. pod kątem jednego półrocza roku uzyskamy ilość 0,1 km, a przy jednoczesnym uwzględnieniu tylko dróg gminnych 0 km.

³⁰ W okresie od I-VI 2017 r. wybudowano 450 m dróg o wartości 267 976,67 zł: 220 metrów ul. Krakusa o wartości 119 565,30 zł i 230 metrów ul. Legionów o wartości 68 411,37 zł.

³¹ Droga gminna w Stubnie została wykonana ze środków własnych. Przed remontem droga była w złym stanie technicznym o spękanej betonowej nawierzchni. Obecnie droga posiada nawierzchnię asfaltową.

³² Przebudowa drogi gminnej Małkowice - Walawa.

Sarżyna - 4,4 km, Radomyśl nad Sanem - 1,878 km³⁴, Gmina Pysznica - 1,5 km³⁵, Miasto Leżajsk - 0,55 km³⁶, Gmina Jeżowe - 1,0385 km³⁷, Gmina Baligród - 0,432 km, Gmina Czarna - 0,6 km, Gmina Komańcza - 0,8 km³⁸, Gmina Sanok - 3,51 km³⁹, Gmina Solina - 2 km⁴⁰, Gmina Ustrzyki Dolne - 1,657 km, Gmina Ulanów - 0,746 km⁴¹, Gmina Leżajsk - 6,5 km⁴², Gmina Stubno - 0,29 km⁴³, Miasto Sieniawa - 0,6 km⁴⁴, Miasto Nisko - 1 km⁴⁵.

³³ W okresie I-VI 2017 roku Gmina Medyka zrealizowała dwa projekty przebudowy dróg: „Przebudowa dróg wewnętrznych DWT1, DWT2, DWT13, DWT14 w Torkach”, długość przebudowanych dróg: 0,425 km, łączna wartość brutto: 233 292,82 zł, źródło finansowania: budżet Gminy Medyka. Druga inwestycja była pod nazwą „Przebudowa drogi wewnętrznej DWM28 w Medyce”, długość przebudowanej drogi: 0,419 km, łączna wartość brutto: 172 805,47 zł, źródło finansowania: budżet Gminy Medyka.

³⁴ Remont dróg w miejscowościach: Wola Rzeczycka i Żabno sfinansowany z budżetu Gminy.

³⁵ W I. półroczu 2017 r. wyasfaltowane zostały ulice: Miła, Kolonia i Żwirowa w Pysznicy oraz Fedorowskiego w Jastkowicach ze środków własnych. Koszt tych inwestycji wyniósł 380 558,93 zł.

³⁶ Wszystkie prace wykonane od stycznia do czerwca 2017 r. zrealizowano ze środków własnych. Modernizowane drogi usytuowane są w dzielnicy Podklasztor, ul. Franciszkańska i Bernardyńska.

³⁷ Trzy modernizowane odcinki dróg o łącznej długości 1,0385 km zostały dofinansowane z *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich* w wysokości 231 534,00 zł. Całkowity koszt przebudowy tych odcinków wynosił 363 876,16 zł.

³⁸ W *Sprawozdaniu* została uwzględniona modernizacja drogi w Radoszycach sfinansowana ze środków własnych Gminy.

³⁹ Podane w sprawozdaniu inwestycje zostały zrealizowane w następujących lokalizacjach: Bykowce: droga wewnętrzna – gminna „ul. Polanki” - długość 298,0mb/szerokość 3,00m; droga wewnętrzna gminna – długość „ul. Stawowa” - długość 280,0 mb; Dobra: droga wewnętrzna - gminna „na Pererowce”- długość 114,0mb/szerokość 3,0m; droga wewnętrzna - gminna „w kier. Szkoły”- długość 226,0 mb/szerokość 2,5 m; Hłomcza: droga wewnętrzna - gminna „w kier. Cmentarza” - długość 254,0 mb/szerokość 2,50-3,20 m; Jurowce: droga wewnętrzna - gminna „od Pantola do drogi Wojewódzkiej” - długość 230,0 mb/szerokość 2,60-3,00 m; Kostarowce: droga wewnętrzna - gminna „do Cmentarza”- długość 89,0 mb/szerokość 2,5 m; droga wewnętrzna - gminna „od Sokoła do Oryszaka” - długość 275,0 mb/szerokość 2,60-2,80 m; Pakoszówka: droga wewnętrzna - gminna „obok POHZ” - długość 65,0 mb/szerokość 2,60 m; plac postojowy „obok Cmentarza” - powierzchnia 750 m²; Prusiek: droga wewnętrzna - gminna „w kier. Barny” - długość 126,5 mb/szerokość 2,60 m; Sanoczek: droga wewnętrzna - gminna „na Jarek” - długość 380,0 mb/szerokość 2,80 m; droga wewnętrzna - gminna „przez Gorzelnie” - długość 106,0 mb/szerokość 2,80 m; Strachocina: droga wewnętrzna - gminna „do Klasztoru” - długość 60,0 mb/szerokość 3,00 m; droga wewnętrzna - gminna „do Anny Radwańskiej” - długość 101,0 mb/szerokość 2,60 m; droga wewnętrzna - gminna „obok Sklepu” - długość 205,0 mb/szerokość 2,60 m; droga wewnętrzna - gminna „w kier. Klimkowskiego” - długość 50,0 mb/szerokość 2,60 m; droga wewnętrzna - gminna „w kier. Galantów” - długość 52,0 mb/szerokość 2,60 m; Tyrawa Solna: droga wewnętrzna - gminna „do Cmentarza” - długość 133,5 mb/szerokość 3,00 m; Niebieszczany: droga gminna nr 117368R Niebieszczany - Stróże Wielkie - długość 364,0 mb szerokość 2,80 m; Stróże Małe: droga wewnętrzna - gminna „w kier Cmentarza” - długość 460,0 mb szerokość 2,80 m; Międzybrodzie: droga wewnętrzna gminna „Biała Góra - Międzybrodzie” - długość 275,0 mb; Łodzina: droga wewnętrzna gminna „w kier. Lasu” - długość 250,0 mb. Łącznie 3 507 mb, kwota łączna brutto: 835 tys. zł.

⁴⁰ Przebudowano ze środków własnych drogę w Myczkowie o długości 1,5 km oraz drogę w Rybnym na odcinku 0,5 km.

⁴¹ Rozbudowa ulicy Lipnik w ramach *Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016-2019* na które otrzymano dofinansowanie w wysokości 352 131 zł w formie dotacji od Wojewody Podkarpackiego.

⁴² W 2017 r. przebudowano drogi gminne w następujących miejscowościach: Chałupki Dębniańskie – 565 m – 114 928,00 zł, środki własne; Giedlarowa - 785 m – 297 030,62 zł, środki własne; Stare

Ponadto z danych dostarczonych przez Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem UMWP wynika, że wykonując uchwałę Zarządu Województwa Podkarpackiego z dn. 16 maja 2017 roku na przełomie lipca i sierpnia 2017 roku podpisano umowy na udzielenie **dotacji celowych 39. gminom** wchodzącym w skład *Programu* na łączną kwotę **2 271 000 zł** z przeznaczeniem na inwestycje związane z budową i modernizacją dróg dojazdowych do gruntów rolnych. Mając na uwadze powyższe należy zwrócić uwagę, że część tej kwoty mogła zostać wykazana w formularzach gmin, jako środki pozyskane z instytucji zewnętrznych.

Dodatkowo z informacji przekazanych przez Regionalną Dyрекcyję Lasów Państwowych w Krośnie wynika, że Lasy Państwowe partycypowały finansowo (**kwota 203 000 zł**) w realizacji inwestycji polegającej na przebudowie drogi powiatowej nr 2268R Wańkowa – Leszczowate – Łodynia położonej na terenie oddziaływania *PSBS*.

Liczba wspartych grup producentów rolnych oraz owoców i warzyw

Nazwa wskaźnika	Wskaźnik zadeklarowany w Sprawozdaniu z 2016 r.	Wskaźnik na dzień 30 VI 2017 r. (narastająco)	Postęp w realizacji wskaźnika
Liczba wspartych grup producentów rolnych oraz owoców i warzyw	6	9	3

Wskaźnik **Liczba wspartych grup producentów rolnych oraz owoców i warzyw** monitorowany jest na podstawie danych dostarczanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W okresie styczeń – czerwiec 2017 roku wsparcie zostało udzielone **3 grupom**. Spółdzielcza Grupa Producentów Owoców „SZELIGA” w Żurawicy otrzymała - 59 546,67 zł, Spółdzielnia KRES-DROB,

Miasto - 3 191 m - 2 084 728,65 zł, w tym 1 217 090,00 zł refundacja *PROW 2014 - 2020*, Wierzawice - 805 m - 389 701,61 zł środki własne; Dębno - 887 m - 321 558,66 zł środki własne; Brzoza Królewska - 250 m - 123 960,63 zł w tym 96 519,00 zł dotacja celowa popowodziowa.

⁴³ Droga gminna w Stubnie, zmodernizowana w I. półroczu 2017 r. na długości 290 mb ze środków własnych. Przed wykonaniem droga była w złym stanie technicznym o spękanej betonowej nawierzchni, obecnie droga posiada nawierzchnię asfaltową.

⁴⁴ Przebudowano dwie drogi – w miejscowościach Rudka i Pigany o łącznej długości 0,6 km ze środków własnych Gminy Sieniawa.

⁴⁵ Budowa dróg na osiedlach Grądy i Podwolina w Nisku, które zostały dofinansowane w formie dotacji w wysokości 775 tys. zł z *Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016 – 2020*, środki własne wynosiły 2, 2 mln zł.

Makowisko 164A w Jarosławiu - 231 476,40 zł oraz MAX-IMPEX sp. z o.o., ul. Kręta
3A w Pysznicy - 16 840,71 zł.

Powierzchnia wspartych targowisk oraz punktów sprzedaży bezpośredniej produktów lokalnych

Nazwa wskaźnika	Wskaźnik zadeklarowany w Sprawozdaniu z 2016 r.	Wskaźnik na dzień 30 VI 2017 r.	Postęp w realizacji wskaźnika
Powierzchnia wspartych targowisk oraz punktów sprzedaży bezpośredniej produktów lokalnych	25 616 m ² ⁴⁶	25 616 m ²	0 m ²

Wskaźnik **Powierzchnia wspartych targowisk oraz punktów sprzedaży bezpośredniej produktów lokalnych** na dzień 30 czerwca 2017 roku wyniósł **25 616 m²**. W okresie objętym niniejszą *Informacją* tylko Gmina Czarna zadeklarowała realizację wskaźnika wykazując wsparcie 5 000 m² powierzchni handlowych, które zostało już wcześniej zadeklarowane w 2016 r.

Liczba wspartych centrów szkolenia i promocji rzemiosła

Nazwa wskaźnika	Wskaźnik zadeklarowany w Sprawozdaniu z 2016 r.	Wskaźnik na dzień 30 VI 2017 r. (narastająco)	Postęp w realizacji wskaźnika
Liczba wspartych centrów szkolenia i promocji rzemiosła	1	2	1

Wskaźnik **Liczba wspartych centrów szkolenia i promocji rzemiosła** wg danych na dzień 30 czerwca 2017 r. wyniósł **2**. W pierwszym półroczu 2017 r.

⁴⁶ W toku analizy danych do niniejszej *Informacji* ujawniono omyłkę, która polegała na niewykazaniu przez gminę wspartej powierzchni (łącznie 16 600 m²) Targowiska Miejskiego w przy ul. Sikorskiego, Punktu Sprzedaży Bezpośredniej przy ul. Błonie oraz Targowiska Miejskiego „Mój rynek” przy ul. Kopernika i ul. M. C. Skłodowskiej w Leżajsku.

realizację wskaźnika wykazało wyłącznie Miasto Przemyśl, które zorganizowało we współpracy z Przemyskim Klubem Fajki imprezę „Święto Fajki”⁴⁷.

Podsumowując priorytet INNOWACYJNA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ należy zauważyć, że na wartość wskaźnika dotyczącego przygotowanych terenów inwestycyjnych miała wpływ przyjęta jego definicja⁴⁸, a także fakt zadeklarowania przez niektóre gminy nowych wartości. Niewątpliwie osiągnięty wzrost stanowi jednak potwierdzenie prowadzonej przez JST z obszaru PSBS polityki rozwoju, ukierunkowanej na szukanie dodatkowych bodźców sprzyjających rozwojowi gospodarczemu gminy, wzrostowi jej atrakcyjności, a także poprawie warunków ekonomicznych życia mieszkańców.

Odnotowany wzrost wskaźnika dotyczącego powierzchni wspartych targowisk i punktów sprzedaży bezpośredniej dowodzi z kolei prowadzonej na terenie gmin „Błękitnego Sanu” polityki wykorzystywania endogennych potencjałów, kreowania marki lokalnych produktów, a także troski o dziedzictwo tych obszarów.

Wzrost wskaźnika „Powierzchnia obszarów objęta rewitalizacją” wynika najprawdopodobniej z możliwości pozyskania dotacji w ramach *Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020* na działania wspierające gminy w zakresie przygotowania programów rewitalizacji na terenie województwa podkarpackiego, a także planowanych konkursów w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020* umożliwiających uzyskanie finansowania na realizację działań rewitalizacyjnych. Oznacza to, że ogłoszone w przyszłości nabory wniosków, spowodują dalsze działania gmin w tym zakresie, a tym samym również zmiany w wysokości wskaźnika w kolejnych okresach sprawozdawczych.

Widoczny w I. półroczu 2017 r. brak realizacji wskaźnika dotyczącego powierzchni parków naukowo-technologicznych może wynikać z faktu trudnego procesu tworzenia tego rodzaju inwestycji, a także licznych i skomplikowanych wymogów prawnych, które stanowią dużą barierę dla nowych inicjatyw w tym zakresie. Odnotowany wzrost wskaźnika dot. liczby przedsiębiorstw otrzymujących

⁴⁷ Podczas imprezy prezentowane są unikalne kolekcje fajek z Przemyśla oraz terenu Polski, odbywa się Turniej Wolnego Palenia Fajki, barwna parada fajkarzy i koncerty plenerowe. Impreza odbywa się od kilku lat przy wsparciu finansowym i organizacyjnym Miasta Przemyśl.

⁴⁸ Tereny przeznaczone pod działalność gospodarczą w planie zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

wsparcie (wzrost o 35) potwierdza z kolei zdolności aplikacyjne przedsiębiorstw z obszaru *PSBS*, a także zainteresowanie realizacją inicjatyw na obszarze „Błękitnego Sanu” przez podmioty gospodarcze mające siedzibę również poza obszarem objętym *Programem*. Mając na uwadze umiarkowany jednak wzrost tego wskaźnika, za pożądane w dalszym ciągu można uznać prowadzenie działań na obszarze *PSBS* przez instytucje informujące o Funduszach Europejskich i wdrażające Programy Operacyjne, które przyczynią się do wzrostu świadomości beneficjentów z tego obszaru nt. dostępności środków unijnych i zwiększenia ich zdolności absorpcyjnych.

Niewątpliwie zapewnienia właściwej infrastruktury drogowej ma kluczowe znaczenie dla poprawy dostępności komunikacyjnej gmin z obszaru *PSBS*. Mając na uwadze powyższe należy zauważyć, że wskaźnik odnoszący się do budowy oraz przebudowy dróg jest zbliżony do danych przedstawionych za rok 2016. Potwierdza to tym samym aktualne w dalszym czasie potrzeby drogowe gmin.

Na przyrost analizowanych w ramach priorytetu wskaźników wpływ miały także wykazane omyłki gmin w *Formularzach* raportujących postępy w realizacji *Programu* za rok 2016, które w celu zobrazowania aktualnego poziomu wskaźnika i zachowania przejrzystości pomiędzy opracowywanymi dokumentami sprawozdawczymi wykazywano, zgodnie z przyjętą metodologią, w ramach niniejszej *Informacji półrocznej*.

2. Priorytet TURYSTYKA

Liczba wspartych (rozwijanych lub nowych) produktów turystycznych

Nazwa wskaźnika	Wskaźnik zadeklarowany w Sprawozdaniu z 2016 r.	Wskaźnik na dzień 30 VI 2017 r. (narastająco)	Postęp w realizacji wskaźnika
Liczba wspartych (rozwijanych lub nowych) produktów turystycznych	26 ⁴⁹	41	15

Wskaźnik **Liczba wspartych (rozwijanych lub nowych) produktów turystycznych**⁵⁰ wg stanu na dzień 30 czerwca 2017 r. wyniósł **41**. Realizację wskaźnika w I. półroczu 2017 r. zadeklarowały następujące jednostki samorządu terytorialnego: Gmina Orły - 1⁵¹, Miasto Stalowa Wola - 1⁵², Gmina Pysznica - 1⁵³, Gmina Komańcza - 2⁵⁴, Miasto i Gmina Zagórz - 2⁵⁵, Miasto Sanok - 1⁵⁶, Miasto Przemyśl - 5⁵⁷, Gmina Czarna - 1⁵⁸, Gmina Olszanica - 1⁵⁹.

⁴⁹ W ramach wskaźnika wystąpiły omyłki związane z błędnym zadeklarowaniem poziomu wskaźnika na koniec grudnia 2016 r. Sytuacja taka dotyczyła gmin: Komańcza - omyłkowa wartość w *Formularzu z 2016 r.* to 0 (prawidłowa wartość 4) oraz Czarna - omyłkowa wartość w *Formularzu z 2016 r.* to 1 (prawidłowa wartość 2).

⁵⁰ Jako wsparcie należy rozumieć zarówno ich promocję, jak i budowę, przebudowę, które skutkują stworzeniem nowych produktów turystycznych lub poprawieniem walorów dotychczasowych, dokonane przy pomocy pozyskanych środków zewnętrznych lub ze środków własnych gminy i jej mieszkańców.

⁵¹ Zorganizowano imprezę promującą Fort XI w Duńkowiczkach.

⁵² W okresie I - VI 2017 r. powstał nowy produkt turystyczny pod nazwą Podkarpacki Szlak Centralnego Okręgu Przemysłowego.

⁵³ Opracowanie projektu organizacji ruchu oraz oznakowanie szlaku rowerowego łączącego trasę Green Velo w Jastkowicach z lokalnym, zielonym szlakiem „Glinianych Garnków” w Łązku Garncarskim. Długość szlaku 18 km, w tym 12 km na terenie gminy Pysznica i 6 km na terenie gminy Janów Lubelski. Koszt zadania ze strony Gminy Pysznica wyniósł 6 732,00 zł.

⁵⁴ Dofinansowano wydanie folderu „Jeziorka Duszatyńskie i osuwisko Zwieżło pod Chryszczatą” kwotą 1 000 zł oraz organizację półmaratonu górskiego „Tropem żbika po zwieżonej górze” i biegu „Duszatynek” kwotą 15 000 zł.

⁵⁵ W Gminie Zagórz w okresie od I do VI 2017 r. wspierano rozwijające się i nowe produkty turystyczne, poprzez stworzenie mobilnej, bezpłatnej aplikacji turystycznej SVIDNIK - ZAGÓRZ (dostępnej na stronie: www.dukladesign.com). Aplikacja ta promuje miejsca, wydarzenia oraz atrakcje turystyczne. Wydano również jej drukowaną wersję w formie przewodnika turystycznego pn. „Szlakiem osobliwości kulturowych i przyrodniczych polsko-słowackiego pogranicza”. Umowę o dofinansowanie mikroprojektu podpisano 26 maja 2017 r. w ramach *Programu Interreg V-A Polska - Słowacja 2014-2020*.

⁵⁶ W ramach projektu „Szlakiem Ikon z Sanoka do Humennego” odnowiono Szlak Ikon za kwotę 40 000,00 złotych. Wartość całego projektu po polskiej stronie została oszacowana we wniosku o dofinansowanie z *Programu Interreg Polska – Słowacja 2014-2020* na kwotę 52 666,62 euro.

⁵⁷ Produkty turystyczne wykazane wg stanu na dzień 31.06.2017 r. są to te same produkty turystyczne, które zostały wykazane wg stanu na koniec 2016 r. Były to następujące produkty

Ponadto z informacji przekazanych przez Departamenty UMWP za I. półrocze 2017 r. wynika, iż Departament Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego wsparł dotacją celową z budżetu Samorządu Województwa Podkarpackiego w kwocie **127 750 zł** organizację Ogólnopolskiego Festiwalu Kapel Folkloru Miejskiego im. Jerzego Janickiego oraz projekt Podkarpacka Edukacja Kulturowa (obie inicjatywy realizowane na terenie Miasta Przemyśl), a Departament Promocji i Współpracy Gospodarczej w ramach realizacji zadań publicznych Województwa Podkarpackiego w zakresie rozwoju turystyki wsparł kwotą **24 940 zł** realizowany przez Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Dubieckiej projekt ekomuzeum „W krainie Błękitnego Sanu”.

Liczba wspartych klastrów turystyczno-rekreacyjnych

Nazwa wskaźnika	Wskaźnik zadeklarowany w Sprawozdaniu z 2016 r.	Wskaźnik na dzień 30 VI 2017 r. (narastająco)	Postęp w realizacji wskaźnika
Liczba wspartych klastrów turystyczno-rekreacyjnych	4	9	5

Wskaźnik **Liczba wspartych klastrów turystyczno-rekreacyjnych** wg stanu na 30 czerwca 2017 r. został osiągnięty na poziomie **9**. Realizację wskaźnika w I.

turystyczne: 1) Budowa ścieżek rowerowych oraz kładki pieszo rowerowej na rzece San w ramach programu „Trasy Rowerowe w Polsce Wschodniej Szlak Rowerowy Green Velo”, do użytku oddano 6 km atrakcyjnych tras rowerowych wzdłuż rzeki San; 2) Zagospodarowanie trasy od Bramy Sanockiej Dolnej przez obiekt forteczny Bramę Sanocką Górną i mur obronny, Fort Trzy Krzyże do Bramy na Zniesieniu oraz „Rewitalizacja drogi fortecznej Kruhel Wielki - Prałkowce w ramach projektu „Zagospodarowanie zespołu zabytkowego Twierdzy Przemyśl w celu udostępnienia dla turystyki kulturowej - etap I. Obecnie w Bramie Sanockiej Dolnej funkcjonuje Punkt Informacji Turystycznej prowadzony przez Przemyskie Stowarzyszenie Przyjaciół Dobrego Wojaka Szwejka przy wsparciu finansowym JST w wysokości: 2016 r. - 9 600,00 zł, 2017 - 16 200 zł; 3) Podziemna Trasa Turystyczna w 2017 roku jest obsługiwana na zlecenie Urzędu Miejskiego przez Przemyski Klaster Turystyczny koordynowany przez Fundację Kresowe Centrum Nauki i Rozwoju „Perła Galicji”. Wsparcie finansowe JST w 2016 r. wynosiło 114 000,00 zł, a w 2017 r. - 96 500,00 zł; 4) „Święto Fajki” - impreza promująca tradycje przemyskich fajkarzy organizowana przy wsparciu JST w wysokości 10 000 zł w 2016 r. (liczba uczestników 5 000), a w 2017 r. wsparta kwotą 31 798,00 zł; 5) „Festiwal Rowerowy Bike Town Przemyśl” wsparcie przez JST w 2016 r. wyniosło 40 000 zł, liczba uczestników 10 000, a w 2017 r. imprezę wsparto 75 000,00 zł.

⁵⁸ Przedsięwzięciem wspieranym przez Gminę jest Giełda Produktu Lokalnego. Jest to inicjatywa oddolna Koła Gospodyń Wiejskich oraz nieformalnej grupy działania. W sezonie turystycznym w Parku w Czarnej organizowana jest promocja i sprzedaż produktów lokalnych z terenu Czarnej. Giełda ma ważny wymiar społeczny – ma to być miejsce spotkań, wymiany pomysłów, inspiracji, wspólnej zabawy. Giełda Produktu Lokalnego organizowana jest co roku. W 2017 roku Giełda ograniczyła swoją działalność z powodu braku pozyskania zewnętrznych środków na jej rozwój oraz ograniczone możliwości finansowe własne gminy.

⁵⁹ Wsparcie dla drezyn rowerowych w Uhercach Mineralnych.

półroczu 2017 r. zadeklarowały następujące JST: Miasto Przemyśl - 1 klaster⁶⁰,
Miasto Jarosław - 1⁶¹, Gmina Zagórz - 2⁶², Gmina Olszanica - 1⁶³.

Liczba wspartych obiektów infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej

Nazwa wskaźnika	Wskaźnik zadeklarowany w Sprawozdaniu z 2016 r.	Wskaźnik na dzień 30 VI 2017 r. (narastająco)	Postęp w realizacji wskaźnika
Liczba wspartych obiektów infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej	49 ⁶⁴	71	22

Wskaźnik **Liczba wspartych obiektów infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej** na dzień 30 czerwca 2017 r. został osiągnięty na poziomie **71 obiektów**. W pierwszym półroczu 2017 r. realizację niniejszego wskaźnika zadeklarowały następujące JST: Miasto i Gmina Ulanów - 2⁶⁵, Gmina Dubiecko - 1⁶⁶, Gmina Olszanica - 1, Gmina Czarna - 1, Gmina Krasiczyn - 1⁶⁷, Miasto Przemyśl -

⁶⁰ Klaster turystyczno – rekreacyjny „Przemyski Klaster Turystyczny” (wykazany również w *Sprawozdaniu za 2016 r.*) powstał w 2016 r., a jego koordynatorem jest Fundacja Kresowe Centrum Nauki i Rozwoju „Perła Galicji”. W latach 2016 i 2017 Fundacja wspólnie z samorządem miasta zorganizowała imprezę „Światowy Dzień Turystyki”, a w 2017 r. Miasto Przemyśl zleciło Klastrowi prowadzenie Miejskiej Informacji Turystycznej i obsługę Przemyskich Podziemi przy wsparciu finansowym w wysokości 96 500 zł.

⁶¹ Miasto Jarosław udostępniło Regionalnemu Klastrowi Ekonomii Społecznej i Innowacji „Z biegiem Sanu do Rozwoju” zasoby własne (plakaty, scenę plenarną, stoiska wystawowe do targów) o wartości ok. 6 000 zł.

⁶² Wsparcie Związku Bieszczadzkich Gmin Pogranicza oraz Stowarzyszenia Euroregion Karpacki Polska (składka członkowska za 2017 rok wyniosła 54 535 zł).

⁶³ Uchwała Rady Gminy w Olszanicy z dnia 14 maja 2014 roku w sprawie przystąpienia Gminy Olszanica do Bieszczadzko – Beskidzkiego Klastra Turystycznego z siedzibą w Sanoku.

⁶⁴ Podczas weryfikowania danych otrzymanych od uczestników *PSBS* w ramach analizowanego wskaźnika stwierdzono również występowanie błędów, które pojawiły się w *Formularzach* z realizacji *PSBS* w 2016 roku: Miasta i Gminy Rudnik nad Sanem - wartość zadeklarowana w *Sprawozdaniu* z 2016 r. to 0 (wartość prawidłowa - 2), Gmina Dubiecko - omyłkowa wartość podana w *Formularzu* to 0 (prawidłowa wartość - 1), Miasto Sieniawa - omyłkowa wartość 0 (prawidłowa wartość - 1).

⁶⁵ Modernizacja dwóch boisk sportowych w Bielinach i Wólce Tanewskiej wraz z przebudową dachu przy Szkole Podstawowej w Bielinach. Dotacja z Ministerstwa Sportu wynosiła 340 000 zł.

⁶⁶ W 2017 roku kontynuowano remont stadionu w Dubiecku na który przeznaczono ze środków własnych kwotę 7 055,38 zł.

⁶⁷ Przebudowa placu zabaw w Krasiczynie wraz z elementami do ćwiczeń rekreacyjnych (razem 15 elementów) za kwotę 35 866,80 zł.

3⁶⁸, Gmina Laszki - 4, Gmina Jeżowe - 2⁶⁹, Gmina Komańcza - 1⁷⁰, Miasto i Gmina Lesko - 1⁷¹, Gmina Leżajsk - 2⁷², Miasto Jarosław - 1⁷³, Miasto i Gmina Rudnik nad Sanem - 2⁷⁴. Z uwagi jednak na rozpoczęte przez Miasto i Gminę Zagórz inwestycje wpisujące się w realizację niniejszego wskaźnika można przyjąć, że w kolejnych okresach sprawozdawczych wartość tego wskaźnika również wykáže tendencje rosnące⁷⁵.

⁶⁸ W 2017 r. dofinansowano krytą pływalnię, halę sportową, stok narciarski (remonty i zakup wyposażenia) kwotą 150 000 zł - środki JST. Obiektami sportowo – rekreacyjnymi zarządzanymi przez POSiR w liczbie 36 są: hala sportowa z siłownią, kryta pływalnia, stok narciarski, sztuczne lodowisko, stadion sportowy, wodny plac zabaw, osiedlowe boiska sportowo-rekreacyjne w ilości 30 sztuk. Łączna kwota dofinansowania ze środków JST na utrzymanie bazy sportowo - rekreacyjnej w 2017 roku wyniosła 2 587 977 zł.

⁶⁹ W ramach projektu dofinansowanego za środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej z Ministerstwa Sportu i Turystyki wybudowano 2 boiska wielofunkcyjne przy Szkole Podstawowej w Jeżowie Centrum i Jeżowie Podgórzu. Kwota dofinansowania 450 000,00 zł., wkład własny 194 947,14 zł.

⁷⁰ Modernizacja ścieżki przyrodniczo-historycznej Gminy Komańcza 1 500 zł.

⁷¹ W VI 2017 r. zostało zakończone zadanie pn. „Budowa zaplecza socjalno-sanitarnego i magazynowego przy kompleksie sportowym w Lesku”, wartość zadania: 1 404 903,00 zł, dofinansowanie ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki 400 000,00 zł. Zaplecze pełni funkcję pomocniczą dla basenu zewnętrznego (szatnie, natryski) oraz sezonowego sztucznego lodowiska (magazynowanie elementów lodowiska poza sezonem zimowym).

⁷² Modernizacja boiska w Hucisku i w Dębnie na łączną kwotę 446 440,01 zł. Zadanie dofinansowane z MSiT w wysokości 223 220,00 zł. Stworzenie siłowni plenerowej przy remizie OSP w Przychojcu - koszt zadania 17751,29 zł, zadanie dofinansowane z *Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi*. Modernizacja istniejących boisk sportowych i wykonanie siłowni plenerowej pozwoliło na stworzenie miejsc przyjaznych mieszkańcom, gdzie mogą aktywnie spędzać czas wolny, rozwijać swoje zainteresowania sportem. Kluby sportowe otrzymały nowoczesną infrastrukturę na której mogą trenować i rozgrywać zawody sportowe np. mecze piłki nożnej.

⁷³ Kontynuacja zadania „Modernizacja stadionu JKS przy ul. Bandurskiego w Jarosławiu, montaż zestawu siedzisk na trybunach JKS” w wysokości 8 374,00 zł brutto – środki własne gminy.

⁷⁴ Miasto i Gmina Rudnik nad Sanem przeznaczają co roku ok. 1 000 zł na utrzymanie tras rowerowych i 360 000 zł na utrzymanie obiektów sportowych (Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji).

⁷⁵ 14 listopada 2016 roku Gmina Zagórz podpisała umowę o dofinansowanie dla zadania pn.: „Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w Zagórz” w ramach *RPO WP 2014-2020, Działanie 3.2 Modernizacja energetyczna budynków*. Prace objęły również pomieszczenie sali gimnastycznej przy budynku Szkoły Podstawowej ul. Piłsudskiego 70. Termin zakończenia projektu został wyznaczony na 30.11.2017 r. W dniu 31 maja 2017 roku Gmina Zagórz podpisała umowę o dofinansowanie dla zadania pn. „Poprawa i doposażenie infrastruktury edukacyjnej w Zagórz” w ramach *RPO WP 2014-2020, Działanie 6.4.3 Szkolnictwo*. W ramach projektu zaplanowano przebudowę wyższych kondygnacji hali sportowej (kondygnacja 2,3,4) wraz utworzeniem pomieszczenia siłowni, sali do ćwiczeń tańca oraz kortu tenisowego. Termin zakończenia projektu to 30.03.2018 r.

Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem

Nazwa wskaźnika	Wskaźnik zadeklarowany w Sprawozdaniu z 2016 r.	Wskaźnik na dzień 30 VI 2017 r. (narastająco)	Postęp w realizacji wskaźnika
Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem	42 ⁷⁶	54	12

Wskaźnik **Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem** na dzień 30 czerwca 2017 roku został zrealizowany na poziomie **54 zabytków**, a w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2017 r. realizowany był przez następujące jednostki: Gminę Krzeszów - 1⁷⁷, Gmina Żurawica - 2⁷⁸, Miasto Stalowa Wola - 3⁷⁹, Miasto Leżajsk - 1⁸⁰, Gmina Czarna - 1⁸¹, Gmina Dydnia - 4⁸².

Wzrost liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne

Wskaźnik **Wzrost liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących**

⁷⁶ Weryfikacja otrzymanych od gmin *Formularzy* za I. półrocze 2017 r. ujawniła błędy w zadeklarowanych przez nie danych w 2016 roku. Sytuacja taka dotyczyła następujących gmin: Miasto Jarosław - wartość zadeklarowana w *Formularzu za 2016 r.* to 3 (prawidłowa wartość - 5), Miasto Ulanów - wartość zadeklarowana w *Formularzu za 2016 r.* to 0 (wartość prawidłowa - 4); Gmina Olszanica - wartość zadeklarowana w *Formularzu za 2016 r.* to 5 (wartość prawidłowa - 0); Gmina Dydnia - wartość zadeklarowana w *Formularzu za 2016 r.* to 0 (wartość prawidłowa - 3); Gmina Krzeszów - wartość zadeklarowana w *Formularzu za 2016 r.* to 0 (wartość prawidłowa - 1).

⁷⁷ W I. połowie 2017 roku ze środków Gminy Krzywczca wsparcia udzielono kościołowi p.w. Narodzenia NMP w Krzeszowie w wysokości 1 000 zł.

⁷⁸ Wsparcie dotyczyło Polskiego Domu Katolickiego w Żurawicy (dotacja z budżetu gminy na remont obiektu) oraz kościoła pw. Św. Trójcy w Kosienicach (dotacja z budżetu gminy i Konserwatora Zabytków na remont obiektu).

⁷⁹ W okresie od I - VI 2017 roku przeprowadzono prace konserwatorskie przy dwóch obiektach zabytkowych znajdujących się przy cmentarzu parafialnym p.w. Matki Bożej Szkaplerznej przy ulicy Klasztornej w Stalowej Woli na kwotę 14 083,00 zł, formą wsparcia była dotacja celowa JST. Ze środków JST odtworzono bramę i część ogrodzenia Parku w Charzewicach w kwocie 72 570,00 zł oraz przebudowano dach i zabezpieczenie budynku przechowalni owoców w Parku w Charzewicach w kwocie 18 327,00 zł (formą wsparcia była dotacja celowa JST).

⁸⁰ Miasto Leżajsk wsparło Kościół Farny dotacją w wysokości 40 tys. zł.

⁸¹ Gmina Czarna wspiera wszelkie inicjatywy służące wsparciu renowacji Cerkwi w Bystrym, której właścicielem jest Towarzystwo Opieki nad Zabytkami O/Bieszczadzki. Gmina wpiera organizacyjnie przygotowanie imprez promujących walory zabytku. Cerkiew była jednym z najważniejszych walorów w spocie promocyjnym Gminy.

⁸² W I. połowie 2017 roku Gmina Dydnia udzieliła wsparcia zabytkowym kościołom w miejscowościach Dydnia, Jabłonka, Końskie i Krzemienka.

atrakcje turystyczne wzrósł o 14,2% w stosunku do jego wartości osiągniętej w I. półroczu 2016 r. Szczegółowe dane przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr 1. Wzrost/spadek liczby odwiedzin miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne na terenie PSBS.

Nazwa gminy	Wzrost/spadek liczby odwiedzin
Miasto Przemyśl	11 978 (30.06.2017) - 10 645 (30.06.2016)
Gmina Żurawica	25 000 (30.06.2017) - 23 000 (30.06.2016)
Miasto Stalowa Wola	63 705 dane szacunkowe (30.06.2017) - 24 752 dane szacunkowe (30.06.2016)
Miasto i Gmina Rudnik na Sanem	10 253 (30.06.2017) - 14 029 (30.06.2016)
Miasto i Gmina Zagórz	10 978 (30.06.2017) - 6 331 (30.06.2016)
Miasto i Gmina Lesko	63 000 (30.06.2017) - 60 000 (30.06.2016)
Gmina Solina	2 800 (30.06.2017) - 2 500 (30.06.2016)
Miasto i Gmina Ustrzyki Dolne	6 500 (30.06.2017) - 6 500 (30.06.2016)
Miasto Sanok	150 000 (30.06.2017) - 150 000 (30.06.2016)
Miasto Jarosław	107 416 (30.06.2017) - 99 716 (30.06.2016)
Gmina Olszanica	9 700 (30.06.2017) - 6 500 (30.06.2016)

Źródło: Dane dostarczone przez samorządy wchodzące w skład Programu Strategicznego „Błękitny San”.

W celu zachowania porównywalności danych uczestnicy PSBS zostali poproszeni o monitoring tych samych obiektów na których oparto wyliczenia wskaźnika w *Sprawozdaniu z PSBS w 2016 r.* Dodatkowo Gmina Orły zaproponowała monitoring nowego obiektu Fort w Duńkowiczkach, którego wskaźnik odwiedzin na 30 czerwca 2017 roku wyniósł ok. 300 osób⁸³.

Podsumowując priorytet należy podkreślić znaczny przyrost wskaźników odnoszących się do liczby wspartych produktów turystycznych (wzrost o 58%) oraz

⁸³ Wskaźnik został osiągnięty dzięki zorganizowaniu imprezy promocyjnej.

wspartych klastrów turystycznych w stosunku do 2016 roku (wzrost o 125%). Tym bardziej jest to istotne, zważywszy na porównywane okresy i osiągnięcie wysokich wartości już w pierwszym półroczu. Na zadeklarowane przez gminy wartości może mieć jednak wpływ różne rozumienie pojęcia klastra i wykazywanie w jego ramach różnych form aktywności turystyczno-rekreacyjnej. Takie podejście nie zawsze jest zgodne z przyjętą definicją klastra rozumianego jako przestrzenna koncentracja przedsiębiorstw, instytucji i organizacji wzajemnie powiązanych rozbudowaną siecią relacji o formalnym, jak i nieformalnym charakterze, opartych o wspólną trajektorię rozwoju (np. technologiczną, wspólne rynki docelowe, strategię marketingową itd.), jednocześnie konkurujących i kooperujących w pewnych aspektach działania. Na wysokość osiągniętych wskaźników mogą mieć również wpływ ujmowane w ramach danych za I. półrocze 2017 r. informacje korygujące deklaracje gmin za 2016 rok.

Do czynników mających istotny wpływ na tempo rozwoju gmin objętych *Programem* zaliczyć należy m.in. rozwój ich funkcji turystyczno-rekreacyjnych. Ze względu bowiem na uwarunkowania klimatyczne i środowiskowe m.in. dużą ilość obszarów objętych ochroną w ramach *Programu Natura 2000*, rozwój niektórych branż, w tym przemysłu ciężkiego jest tu mocno ograniczony lub wręcz niemożliwy. Mając na uwadze powyższe, a także duży potencjał turystyczny gmin *PSBS*, w tym ich lokalne tradycje oraz znajdujące się na ich terenie liczne obiekty zabytkowe, należy stwierdzić, że turystyka stanowi nieodłączny element i potencjał dla dalszego rozwoju. Wzrost wskaźników w ramach niniejszego priorytetu potwierdza zaś, że gminy są świadome bezpośrednich korelacji pomiędzy liczbą turystów, wzrostem dochodów mieszkańców, a ożywieniem gospodarczym regionu.

3. Priorytet KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY

Odsetek dzieci w wieku 3-4 lata objętych wychowaniem przedszkolnym

W ramach wskaźnika **Odsetek dzieci w wieku 3-4 lata objętych wychowaniem przedszkolnym** JST objęte PSBS podały wartości za I. półrocze 2017 roku oscylujące wokół 3,6% do 92,9%. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym zadeklarowany w *Sprawozdaniu z PSBS w 2016 roku* mieścił się pomiędzy 10%-90%. Spadek dolnej wartości progowej związany jest z zadeklarowaniem wartości wskaźnika przez Miasto i Gminę Ulanów, która we wcześniejszym okresie sprawozdawczym omyłkowo wskazała wartość „0”. Zgodnie z przyjętą metodologią w *Sprawozdaniu za 2016 r.* wartości wskaźników określone przez gminy jako „0” nie były wykazywane w treści dokumentu, dlatego mając na uwadze powyższe, korekta dokonana przez m. i gm. Ulanów w I. półroczu 2017 r. na poziomie 3,6% powoduje obniżenie dotychczas wykazywanej wartości progowej całego zestawienia. Zmiany wskaźników, które mają miejsce w niniejszym zestawieniu spowodowane są również zmniejszeniem liczebności dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w niektórych gminach. Mając na uwadze powyższe, zadeklarowane wartości osiągnięte przez gminy w I. półroczu 2017 r. zestawiono w tabeli nr 2.

Tabela nr 2. Odsetek dzieci w wieku 3-4 lata objętych wychowaniem przedszkolnym.

Nazwa gminy	Odsetek dzieci w wieku 3-4 lata objętych wychowaniem przedszkolnym
Miasto i Gmina Ulanów	3,6%
Gmina Krzeszów	21%
Gmina Krasiczyn	54%
Gmina Dubiecko	63,23%
Gmina Krzywczka	40%
Miasto Dynów	42%

Informacja na temat postępów w realizacji wskaźników Programu Strategicznego
„Błękitny San” w okresie styczeń – czerwiec 2017 r.

Gmina Nozdrzec	19%
Gmina Dydnia	73,91%
Gmina Wiązownica	86%
Miasto Radymno	82%
Miasto Przemyśl	75,80%
Miasto Jarosław	92,90%
Gmina Radymno	23,47%
Gmina Przemyśl	38%
Gmina Orły	40%
Gmina Medyka	41%
Gmina Laszki	51,47%
Gmina Jarosław	75%
Gmina Fredropol	35%
Miasto Stalowa Wola	79,74%
Miasto i Gmina Rudnik nad Sanem	54%
Gmina Zaleszany	65,38%
Miasto Nowa Sarzyna	34,65%
Gmina Radomyśl nad Sanem	49%
Gmina Pysznica	26%
Miasto Leżajsk	75,05%
Gmina Gorzyce	60,59%
Gmina Jeżowe	49,19%
Gmina Baligród	41%
Gmina Cisna	70%
Gmina Czarna	80%
Gmina Komańcza	52%

Miasto i Gmina Zagórz	63,95%
Miasto i Gmina Lesko	42%
Gmina Lutowiska	76%
Gmina Olszanica	62%
Gmina Sanok	45%
Gmina Solina	52%
Miasto Ustrzyki Dolne	69,9%
Gmina Leżajsk	41,22%
Gmina Tryńcza	38%
Gmina Stubno	61%
Miasto Sieniawa	76,76%
Gmina Żurawica	71%

Źródło: Dane dostarczone przez samorządy wchodzące w skład *Programu Strategicznego „Błękitny San”*.

W ramach analizy wskaźnika zdiagnozowano pewne błędy w raportowaniu przez gminy danych za 2016 rok. Zauważono m.in., że Gmina Jeżowe niepoprawnie przy wyliczeniu wskaźnika za rok 2016 wykazała dzieci w wieku 3-6 lat. Sytuacja ta została skorygowana w niniejszej *Informacji*, a zadeklarowana aktualnie wartość opiera się na wyliczeniach gminy odnoszących się do dzieci w wieku 3-4 lata. Dodatkowo zdiagnozowano, że w *Formularzu za 2016 rok* Gmina Radymno omyłkowo podała ilość dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na poziomie 47%⁸⁴.

⁸⁴ Prawidłowe dane w niniejszym zakresie za 2016 r. to: 9 oddziałów przedszkolnych - liczba dzieci 19, jedno niepubliczne przedszkole (Ochronka św. Maksymiliana w Sośnicy) - liczba dzieci 31, odsetek dzieci 3-4 lata objętych wychowaniem przedszkolnym to 23,83%.

**Liczba szkół ponadgimnazjalnych o programach kształcenia
dostosowanych do zmieniających się potrzeb lokalnego rynku pracy,
w tym w zakresie kształcenia zawodowego**

Nazwa wskaźnika	Wskaźnik zadeklarowany w Sprawozdaniu z 2016 r.	Wskaźnik na dzień 30 VI 2017 r.	Postęp w realizacji wskaźnika
Liczba szkół ponadgimnazjalnych o programach kształcenia dostosowanych do zmieniających się potrzeb lokalnego rynku pracy, w tym w zakresie kształcenia zawodowego	10	10	0

Wskaźnik **Liczba szkół ponadgimnazjalnych o programach kształcenia dostosowanych do zmieniających się potrzeb lokalnego rynku pracy, w tym w zakresie kształcenia zawodowego** nie był realizowany w I. półroczu 2017 r. Wskaźnik jest badany na podstawie liczby umów podpisanych o dofinansowanie projektów w ramach działania 9.4 *Poprawa jakości kształcenia zawodowego* w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*. Dane pochodzą z Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL 2014 według stanu na dzień 30 czerwca 2016 roku. W związku jednak z rozstrzygnięciem w dniu 20 listopada 2017 roku konkursu z dnia 1 lutego 2017 r. nr RPPK.09.04.00-IP.01-18-012/17 w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020* Oś priorytetowa IX, Działanie 9.4 *Poprawa jakości kształcenia zawodowego* należy założyć prawdopodobieństwo zwiększenia wartości niniejszego wskaźnika w II. połowie 2017 roku z uwagi na fakt umieszczenia na liście projektów wybranych do dofinansowania jednostek oświatowych mających swoją siedzibę na terenie gmin uczestniczących w PSBS.

Liczba wspartych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty

Nazwa wskaźnika	Wskaźnik zadeklarowany w Sprawozdaniu z 2016 r.	Wskaźnik na dzień 30 VI 2017 r. (narastająco)	Postęp w realizacji wskaźnika
Liczba wspartych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty	116 ⁸⁵	192	76

Wskaźnik **Liczba wspartych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty** według stanu na dzień 30 czerwca 2017 roku został zrealizowanych na poziomie **192 obiektów**. W okresie od stycznia do czerwca 2017 r. następujące podmioty wykazały jego realizację: Gmina Wiązownica - 1 obiekt⁸⁶, Miasto Przemyśl - 15⁸⁷, Gmina Radymno - 8⁸⁸, Gmina Olszanica - 2, Gmina

⁸⁵ W Formularzach z realizacji PSBS w 2016 stwierdzono omyłki: Gmina Czarna omyłkowo wpisała wartość 0 (prawidłowa – 2), Miasto Leżajsk podało 0 (prawidłowa – 2), Miasto i Gmina Rudnik nad Sanem podało 0 (prawidłowa – 8), Gmina Krasiczyn podała 0 (prawidłowa – 3).

⁸⁶ Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Manasterzu ok. 2 000 000 zł, w tym dotacja RPO WP 2014-2020 w wysokości 760 000 zł.

⁸⁷ 1. Wymiana drzwi wejściowych w Przedszkolu nr 9 – budżet Gminy Miejskiej Przemyśl - 5 787,43 zł; 2. Naprawa w ramach bieżącej konserwacji instalacji odgromowej w ZSEiO - budżet Gminy Miejskiej Przemyśl - 15 350,40 zł; 3. Naprawa w ramach bieżącej konserwacji instalacji odgromowej w MDK - budżet Gminy Miejskiej Przemyśl - 14 575,50 zł; 4. Remont kanalizacji w SP nr 6 - budżet Gminy Miejskiej Przemyśl - 15 000 zł; 5. Naprawa dachu w I Liceum Ogólnokształcącym - budżet Gminy Miejskiej Przemyśl - 9 000 zł; 6. Remont sanitariatów w Zespole Szkół Usługowo-Hotelarskich i Gastronomicznych - budżet Gminy Miejskiej Przemyśl - 20 000 zł; 7. Remont i modernizacja instalacji elektrycznej w CKZiU nr 1 – budżet Gminy Miejskiej Przemyśl - 33 000 zł; 8. Malowanie ścian w SP nr 15 - budżet Gminy Miejskiej Przemyśl - 5 000 zł; 9. Remont zabytkowego wejścia do I Liceum Ogólnokształcącego – 29 700 zł (w tym budżet JST - 14 700 zł, 15 000 - PWKZ); 10. Remont łazienki, wymiana drzwi i remont okien piwnicznych w Przedszkolu nr 4 – budżet Gminy Miejskiej Przemyśl - 9 500 zł, 11. Naprawa kanalizacji w SP nr 11 - budżet Gminy Miejskiej Przemyśl - 3000 zł, 12. Remont kotła grzewczego w CKZiU nr 2 - budżet Gminy Miejskiej Przemyśl – 3 500 zł, 13. Malowanie ścian w sali gimnastycznej oraz wykonanie instalacji elektrycznej w SOSW nr 3 – budżet Gminy Miejskiej Przemyśl - 28 000 zł, 14. Remont bramki wyjściowej w SP 6 - budżet Gminy Miejskiej Przemyśl - 1000 zł, 15. Przebudowa instalacji elektrycznej oraz wodno-kanalizacyjnej w pracowni gastronomicznej w Zespole Szkół Usługowo-Hotelarskich i Gastronomicznych - budżet Gminy Miejskiej Przemyśl – 20 000 zł.

⁸⁸ Wsparcie obejmuje 8 szkół w ramach realizacji projektu pn. „Alfa i Omega - Program wsparcia szkół z terenu Gminy Radymno” - projekt w trakcie realizacji, dofinansowanie z UE 1 341 168,82 zł + dotacja celowa 156 917,06 zł. Szkoły objęte wsparciem: Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Korczowej, Szkoła Podstawowa w Chotyńcu, Szkoła Podstawowa w Łazach, Szkoła Podstawowa w Nienowicach, Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Ostrowie, Szkoła Podstawowa w Skołoszowie, Szkoła Podstawowa w Sośnicy, Szkoła Podstawowa w Świętem.

Orły - 1⁸⁹, Gmina Krasiczyn - 3⁹⁰, Gmina Jeżowe - 2⁹¹, Gmina Cisna - 1⁹², Miasto i Gmina Zagórz - 1⁹³, Gmina Sanok - 14⁹⁴, Miasto Sanok - 4⁹⁵, Gmina Solina - 4⁹⁶, Miasto Jarosław - 3⁹⁷, Gmina Leżajsk - 2⁹⁸, Miasto Leżajsk - 2, Miasto i Gmina Rudnik nad Sanem - 8⁹⁹, Gmina Czarna - 2¹⁰⁰, Miasto Nisko - 3¹⁰¹.

⁸⁹ Zespół Szkolno-Przedszkolny z Oddziałami Integracyjnymi w Orłach.

⁹⁰ Szkoła Podstawowa w Olszanach im. Jana Pawła II - subwencja oświatowa i dotacja własna JST. Szkoła Podstawowa w Krasiczynie im. Św. Jadwigi Królowej - subwencja oświatowa i dotacja własna JST. Gimnazjum im. Kard. A. Sapiehy w Krasiczynie - subwencja oświatowa i dotacja własna JST.

⁹¹ Gmina Jeżowe realizuje projekt pn. „Poprawa jakości kształcenia w Gminie Jeżowe” w ramach działania 9.2 *RPO WP na lata 2014–2020*. Projekt dofinansowany w całości z EFS w kwocie 604 313,87 zł, wkład własny wniesiono w formie niepieniężnej. Projekt dotyczy Zespołu Szkół w Jacie oraz Publicznej Szkoły Podstawowej w Groblach. Szkoły otrzymały wsparcie w ramach szkoleń dla nauczycieli, którzy prowadzą zajęcia dodatkowe dla uczniów oraz wsparcie w formie sprzętu i pomocy dydaktycznych do zajęć dodatkowych. Projekt jest w trakcie realizacji, a zakończy się 30 06 2018 r.

⁹² Przebudowano klatkę schodową w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Wetlinie i dostosowano obiekt do wymagań ppoż. ze środków finansowych budżetu JST w wysokości 70 000 zł.

⁹³ W dniu 14 listopada 2016 roku Gmina Zagórz podpisała umowę o dofinansowanie zadania pn. „Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w Zagórzcu” w ramach *RPO WP 2014-2020*, Działanie 3.2 *Modernizacja energetyczna budynków*. Prace objęły również budynek Szkoły Podstawowej ul. Piłsudskiego 70. Termin zakończenia projektu 30.11.2017 r.

⁹⁴ W 2017 roku zakończono realizację projektu pt. „Poprawa infrastruktury edukacyjnej na terenie Gminy Sanok” współfinansowanego w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 - 2020*. Projekt dotyczy utworzenia i wyposażenia sali ćwiczeń ruchowych dla Szkoły Podstawowej w Kostarowcach oraz zakupu wyposażenia dla szkół w Gminie Sanok. Zakres projektu obejmuje przebudowę i zmianę sposobu użytkowania budynku Wiejskiego Domu Kultury (pow. zabudowy 245 m²) na działce o nr ewidencyjnym 536 w miejscowości Kostarowce (o pow. 768 m²) na salę ćwiczeń ruchowych wraz z jej wyposażeniem w sprzęt dydaktyczny, wyposażenia sali gimnastycznej w ZS w Dobrej, wyposażenia klasopracowni matematycznych oraz przyrodniczych w zestawy interaktywne w następujących szkołach: Zespół Szkół -Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Trepczy, Zespół Szkół -Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Strachocinie, Zespół Szkół – Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Dobrej, Gimnazjum w Niebieszczańach, Szkoła Podstawowa w Falejówce, SP w Kostarowcach, SP w Mrzygłodzie, SP w Pakoszwówce, SP w Niebieszczańach, SP w Pisarowcach, SP w Prusieku, SP w Srogowie Górnym, SP w Załużu.

⁹⁵ Termomodernizacji poddano Samorządowe Przedszkole Publiczne nr 1, Szkołę Podstawową nr 2 przy ul. Rymanowskiej, Samorządowe Przedszkole Publiczne nr 3 przy ul. Podgórze 26, Szkołę Podstawową nr 1 przy al. Szwajcarii 5. Projekt „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Sanoku był finansowany z *Mechanizmu Finansowego EOG 2009-2014* i *Norweskiego Mechanizmu Finansowego* w kwocie 3 448 136,65 zł.

⁹⁶ Poddano termomodernizacji 4 budynki szkolne: w Wołkowie, Berezce, Bóbrce i Myczkowcach, dofinansowanie w ramach *RPO WP 2014-2020* wyniosło 2,5 mln zł.

⁹⁷ Inwestycje oświatowe: 1) Zadanie inwestycyjne „Ścieżka edukacyjno – zdrowotna przy Szkole Podstawowej Nr 7 - Etap I”, planowany koszt zadania 40 000 zł; 2) „Modernizacja placu przed budynkiem Szkoły Podstawowej Nr 9”, planowany koszt robót wynosi 34 494,12 zł; 3) „Utworzenie miejskiego żłobka nr 1 „Radosny zakątek” przy ul. Kraszewskiego 1”. Planowany koszt robót wynosi 1 612 492 zł, w tym dofinansowanie w ramach *Programu MALUCH* 511.840 zł.

⁹⁸ Budowa budynku wielofunkcyjnego (żłobek, przedszkole, biblioteka) w Brzozie Królewskiej - łączny koszt inwestycji 4 302 562,88 zł, w tym koszt budowy przedszkola 2 327 335,44 zł, dofinansowanie z *RPO WP 2014-2020* wyniosło 837 840,75 zł; koszt budowy żłobka 298 126,04 zł dofinansowanie z *RPO WP 2014-2020* wyniosło 253 407,10 zł. Nadbudowa i przebudowa budynku Zespołu Szkół w Giedlarowej w wysokości 693 821,63 zł została sfinansowana ze środków własnych.

⁹⁹ Wsparcie otrzymały następujące podmioty: Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 w Rudniku nad Sanem przy ul. Kończyckiej 3, Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2 w Rudniku nad Sanem przy ul. Piłsudskiego 7, Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 3 w Rudniku nad Sanem przy ul. Konopnickiej 53, Publiczna Szkoła Podstawowa w Kopkach przy ul. Podborze 1, Publiczna Szkoła Podstawowa

Osoby dorosłe w wieku 25-64 lata uczestniczące w kształceniu i szkoleniu

Wskaźnik **Osoby dorosłe w wieku 25-64 lata uczestniczące w kształceniu i szkoleniu** wykazuje analogię do priorytetu tematycznego 2.1 *Edukacja w Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020* i wskaźnika go monitorującego tj. odsetek osób uczestniczących w kształceniu ustawicznym w wieku 25-64 lata w ogólnej liczbie ludności w tym wieku. Wskaźnik przewidziany w *SRWP 2020* monitorowany jest wyłącznie na poziomie województwa. Najbardziej aktualne dane będące w zasobach Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego dotyczą 2016 roku w którym wskaźnik dla województwa podkarpackiego wyniósł 2%.

Z uwagi na powtarzalny charakter trudności w raportowaniu niniejszego wskaźnika podjęto próbę jego wyliczenia na podstawie danych dostarczonych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie związanych z monitoringiem szkoleń współfinansowanych z *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*¹⁰² oraz *Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020*¹⁰³. Szacunkowa wartość tak wyliczonego wskaźnika wyniosła 3 747 osób. Należy przy tym podkreślić, że zaproponowana metodologia wyliczenia wskaźnika w oparciu o ww. dane jest niekompletna. Zauważyć należy bowiem, iż dane przekazane przez WUP w Rzeszowie często nie schodzą na poziom gmin i ujmują wyłącznie projekty realizowane na terenie powiatów wchodzących w skład *PSBS* (w ramach powiatu nie wszystkie gminy uczestniczą w *Programie*), a także całego województwa podkarpackiego. Mając na uwadze powyższe

w Przędzeli przy ul. Mickiewicza 149, Publiczne Gimnazjum w Rudniku nad Sanem przy ul. Piłsudskiego 7, Przedszkole Miejskie w Rudniku nad Sanem przy ul. Mickiewicza 8, Miejsko-Gminny Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół przy ul. Kończycka 3. Gmina i Miasto Rudnik nad Sanem co roku przekazuje kwoty na utrzymanie obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty.

¹⁰⁰ Wsparcie uzyskał Zespół Szkół Samorządowych w Czarnej oraz Niepubliczna Szkoła Salezjańska w Polanie.

¹⁰¹ Sala gimnastyczna przy ZS w Zarzeczcu - dotacja z *RPO WP 2014-2020*, Przedszkole nr 1 w Nisku - dotacja z *RPO WP 2014-2020*, Przedszkole na osiedlu Podwolina w Nisku - dotacja z *RPO WP 2014-2020*.

¹⁰² Dane dostarczone przez Wojewódzki Urząd Pracy zostały przygotowane w oparciu o Oś priorytetową VII *Regionalny rynek pracy*, Oś priorytetową VIII *Integracja społeczna* i Oś priorytetową IX *Jakość edukacji i kompetencji w regionie*.

¹⁰³ Dane dostarczone przez Wojewódzki Urząd Pracy zostały przygotowane w oparciu o Działanie 1.1 *Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy* - projekty pozakonkursowe oraz Działanie 1.2 *Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy* - projekty konkursowe w ramach Osi priorytetowej I *Osoby młode na rynku pracy*.

ograniczenia, wyliczoną według zaproponowanej metodologii wartość wskaźnika 3 747 osób należy traktować wyłącznie jako jej orientacyjny szacunek.

Liczba zrealizowanych (przeprowadzonych) kursów, szkoleń i studiów podyplomowych

Próbę wyliczenia wskaźnika na podstawie danych przekazanych przez WUP w Rzeszowie podjęto również w odniesieniu do wskaźnika dot. **Liczby zrealizowanych (przeprowadzonych) kursów, szkoleń i studiów podyplomowych.** Wartość szacunkowa tak wyliczonego wskaźnika na dzień 30 czerwca 2017 roku wynosiła **1 087**. Dane z WUP w Rzeszowie uwzględniały kursy, szkolenia i studia podyplomowe realizowane w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*¹⁰⁴ oraz *Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020*¹⁰⁵. Z uwagi jednak na przyczyny o których mowa była powyżej, w przypadku analizy wskaźnika dotyczącego kształcenia i szkolenia osób dorosłych, przyjętą metodologię również należy uznać za niekompletną.

Liczba wspartych podmiotów leczniczych

Nazwa wskaźnika	Wskaźnik zadeklarowany w Sprawozdaniu z 2016 r.	Wskaźnik na dzień 30 VI 2017 r. (narastająco)	Postęp w realizacji wskaźnika
Liczba wspartych podmiotów leczniczych	7	14	7

Wskaźnik **Liczba wspartych podmiotów leczniczych** na dzień 30 czerwca 2017 r. wyniósł **14**. Gmina Orły wykazała wsparcie - 1 podmiotu, Miasto Przemyśl -

¹⁰⁴ Dane dostarczone przez Wojewódzki Urząd Pracy zostały przygotowane w oparciu o Oś priorytetową VII *Regionalny rynek pracy*, Oś priorytetową VIII *Integracja społeczna* i Oś priorytetową IX *Jakość edukacji i kompetencji w regionie*.

¹⁰⁵ Dane dostarczone przez Wojewódzki Urząd Pracy zostały przygotowane w oparciu o Działanie 1.1 *Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy* - projekty pozakonkursowe oraz Działanie 1.2 *Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy* - projekty konkursowe w ramach Osi priorytetowej I *Osoby młode na rynku pracy*.

¹⁰⁶, Gmina Cisna - ¹⁰⁷, Miasto i Gmina Zagórz - 1 (Gmina udostępniła pomieszczenie na gabinet stomatologiczny w Szkole Podstawowej w Zagórz), Miasto Stalowa Wola - ¹⁰⁸.

Liczba wspartych placówek opieki nad osobami starszymi

Nazwa wskaźnika	Wskaźnik zadeklarowany w Sprawozdaniu z 2016 r.	Wskaźnik na dzień 30 VI 2017 r. (narastająco)	Postęp w realizacji wskaźnika
Liczba wspartych placówek opieki nad osobami starszymi	9 ¹⁰⁹	33	24

Liczba wspartych placówek opieki nad osobami starszymi według zadeklarowanych przez gminy wartości na dzień 30 czerwca 2017 roku wyniosła **33 placówki**. W I. półroczu 2017 roku wskaźnik realizowały: Gmina Orły - 11 podmiotów¹¹⁰, Gmina Pysznica - ¹¹¹, Miasto Przemyśl - 4 placówki¹¹², Miasto Stalowa Wola - ¹¹³, Gmina Dubiecko - ¹¹⁴, Gmina Gorzyce - ¹¹⁵.

¹⁰⁶ Wsparcia z budżetu Miasta Przemyśla udzielono Szpitalowi Wojewódzkiemu OLK przy ul. Słowackiego 85 w Przemyślu (po połączeniu - Wojewódzki Szpital im. Św. Ojca Pio ul. Monte Cassino 18), dotacja celowa wynosiła w 2016 r. 200 000 zł, a w okresie I-VI 2017 r. - 99 451,96 zł.

¹⁰⁷ Remont w ośrodku zdrowia w Cisnej oraz zakup sprzętu i wyposażenia sfinansowany z własnego budżetu w wysokości 40 000 zł.

¹⁰⁸ Wsparcie otrzymały następujące jednostki: Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy SP ZOZ, dotacja celowa 50 000 zł, źródło JST; Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli, dotacja celowa 500 000 zł, źródło JST; Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, dotacja celowa 403 320 zł, źródło JST.

¹⁰⁹ W przypadku Gminy Dubiecko w *Formularzu* z realizacji *PSBS* w 2016 roku w ramach analizowanego wskaźnika wykazano błąd, albowiem wpisano wartość 0, a powinna ona wynosić 6.

¹¹⁰ Placówki w których mieszkają osoby z terenu Gminy Orły znajdują się poza Gminą i otrzymują dotację.

¹¹¹ Dofinansowanie Zakładu Opiekuńczego w Stalowej Woli kwotą w wysokości 8 200 zł.

¹¹² Wsparcia udzielono następującym podmiotom: Dom Dziennego Pobytu „Senior-WIGOR” - z budżetu Gminy Miejskiej Przemyśl przekazano dotację w wysokości 60 000,00 zł. (w okresie I-VI); Ośrodek Wsparcia dla osób Starszych i Niepełnosprawnych - z budżetu Gminy Miejskiej Przemyśl przekazano dotację w wysokości 15 000,00 zł. (I-VI); Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenia Braci Albertynów - z budżetu Wojewody Podkarpackiego przekazano dotację w wysokości 664 000, 00 zł (I-VI); Dom Pomocy Społecznej ul. Wysockiego 99 - z budżetu Gminy Miejskiej Przemyśl przekazano kwotę 2 903 000,00 zł, a z budżetu Wojewody Podkarpackiego przekazano dotację w wysokości 1 575 000,00 zł. W 2016 r. funkcjonowały 4 ośrodki wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych i w okresie I-VI 2017 r. również funkcjonują 4 te same ośrodki. W roku 2016 udzielono również wsparcia tym ośrodkom, jednak omyłkowo wpisano 0 w *Formularzu* za 2016 r.

¹¹³ Dom Dziennego Pobytu w Stalowej Woli, dotacja celowa 170 866,05 zł, źródło JST. W odniesieniu do roku 2016 ilość placówek opieki nad osobami starszymi nie zwiększyła się.

¹¹⁴ W I. połowie 2017 roku Gmina Dubiecko wsparła kwotą 222 255,19 zł następujące domy pomocy społecznej: DPS Rzeszów - 1 osoba; DPS Huwniki - 3 osoby; DPS Ruda Różaniecka - 5 osób; DPS

**Liczba usług publicznych udostępnionych on-line
o stopniu dojrzałości co najmniej 3**

Nazwa wskaźnika	Wskaźnik zadeklarowany w Sprawozdaniu z 2016 r.	Wskaźnik na dzień 30 VI 2017 r.	Postęp w realizacji wskaźnika
Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 3	24 ¹¹⁶	36	12

Wskaźnik **Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 3**¹¹⁷ na dzień 30 czerwca 2017 roku był osiągnięty na poziomie **36 usług** przez następujące JST: Miasto Przemyśl - 16, Gmina Stubno - 9, Stalowa Wola - 3¹¹⁸, Gmina Gorzyce - 2, Miasto Leżajsk - 5¹¹⁹, Miasto i Gmina Lesko - 1.

Podsumowując priorytet KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY niewątpliwie należy zwrócić uwagę na znaczący postęp wskaźników dotyczących liczby wspartych placówek opieki nad osobami starszymi (wzrost 10. krotny), a także liczby wspartych podmiotów leczniczych (osiągnięty na poziomie analogicznym jak dla całego 2016 roku). Wzrost obu tych wskaźników może sygnalizować zarówno troskę o wysoką jakość usług medycznych świadczonych na rzecz mieszkańców gmin „Błękitnego

Przemyśl - 2 osoby; DPS Iwonicz Zdrój - 1 osoba; DPS w Dynowie - 7 osób. W 2017 r. wzrosła liczba osób przebywających w DPS w stosunku do 2016 o 3 osoby.

¹¹⁵ Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Gorzyckie, dotacja z budżetu Gminy Gorzyce – 95 000,00 zł (udzielana co roku).

¹¹⁶ W przypadku Miasta i Gminy Lesko w *Formularzu* z realizacji *PSBS* w 2016 roku w ramach analizowanego wskaźnika wykazano omyłkę ponieważ wpisano wartość 0, a powinna ona wynosić 1.

¹¹⁷ Usługa publiczna udostępniona on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 3 zapewnia interakcję dwustronną, tzn. dostępność formularzy online, możliwość zainicjowania sprawy drogą elektroniczną poprzez interaktywne wypełnienie i przesłanie dokumentów elektronicznych do jednostki administracji publicznej.

¹¹⁸ 1. Wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, 2. Pismo ogólne, 3. Zezwolenie na usunięcie drzew i krzewów.

¹¹⁹ Były to następujące usługi: 1. Pismo ogólne do urzędu, 2. Wniosek o udostępnienie informacji publicznej, 3. Wniosek o wydanie dowodu osobistego, 4. Deklaracja dla nieruchomości niezamieszkałych o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, 5. Deklaracja/korekta deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Sanu”, jak i szybko postępujące starzenie się społeczeństwa lub też zmianę profilu prowadzonych na ich obszarze działalności i większe skoncentrowanie się na turystyce uzdrowiskowej, sanatoryjnej i rozwoju działalności opiekuńczej.

Wskaźnik określający odsetek dzieci w wieku 3-4 lata objętych wychowaniem przedszkolnym został zrealizowany w analizowanym okresie na poziomie porównywalnym jak w 2016 r., a jego zmiany należy łączyć z ewentualnym spadkiem poziomu dzietności, brakiem dofinansowania miejsc przedszkolnych, brakiem zainteresowania lokalnych społeczności danym rodzajem usług, a także nowymi danymi zaraportowanymi przez gminy, które w 2016 r. podały wartość „0”. Niezmienny w stosunku do 2016 roku poziom wskaźnika określający liczbę szkół ponadgimnazjalnych o programach kształcenia dostosowanych do zmieniających się potrzeb lokalnego rynku pracy świadczyć może o wystarczającym zaspokojeniu potrzeb edukacyjnych i odpowiednich zasobach kadrowych firm działających na obszarze gmin „Błękitnego Sanu”. W kontekście analizowania poziomu i zapotrzebowania na usługi edukacyjne na terenie *PSBS*, na uwagę zasługuje również znaczący wzrost wskaźnika dot. liczby wspartych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty, który dowodzić może położeniu większego nacisku na jakość, otoczenie i formę kształcenia.

Niewątpliwie na wysokość osiągniętych wskaźników miały także wpływ organizowane w ramach programów unijnych konkursy i osiągnięte przez ich beneficjentów dofinansowania, które umożliwiały realizację dodatkowych działań na obszarze *PSBS*. Również omyłki dokonane przez niektóre gminy w *Sprawozdaniu za 2016 rok* i przyjęta metodologia ich wykazywania w ramach postępu za okres półroczny mają wpływ na osiągnięte wartości wskaźników. Podkreślenia wymaga także newralgiczna kwestia, która po raz kolejny wybrzmiała w procesie monitoringu wskaźników *Programu* związana z brakiem danych umożliwiających miarodajne określenie dwóch wskaźników dotyczących liczby osób dorosłych uczestniczących w kształceniu oraz liczby zrealizowanych kursów oraz szkoleń. Warto zauważyć, iż zaproponowana w niniejszym dokumencie nowa metodologia wyliczenia, nie dostarcza w pełni wyczerpujących informacji nt. ich realizacji, dlatego mając na uwadze powyższe, jako zasadną należy uznać rekomendację do zmiany obu ww. wskaźników lub ich doprecyzowania.

4. Priorytet ŚRODOWISKO I ENERGETYKA

Liczba obiektów poddanych termomodernizacji

Nazwa wskaźnika	Wskaźnik zadeklarowany w Sprawozdaniu z 2016 r.	Wskaźnik na dzień 30 VI 2017 r. (narastająco)	Postęp w realizacji wskaźnika
Liczba obiektów poddanych termomodernizacji	51 ¹²⁰	84	33

Wskaźnik **Liczba obiektów poddanych termomodernizacji**¹²¹ według stanu na dzień 30 czerwca 2017 r. zrealizowano na poziomie **84 obiektów**. W okresie objętym niniejszą *Informacją* był on realizowany przez następujące jednostki: Miasto i Gmina Ulanów - 4 obiekty¹²², Gmina Medyka - 2¹²³, Gmina Laszki - 2¹²⁴, Gmina Jeżowe - 1¹²⁵, Miasto i Gmina Zagórz - 4¹²⁶, Gmina Sanok - 1¹²⁷, Miasto Sanok - 5¹²⁸,

¹²⁰ W *Formularzach* z realizacji *PSBS* w 2016 wykazano pomyłki. W przypadku Gminy Przemyśl w roku 2016 wpisano wartość 0 (prawidłowa - 1), natomiast Gmina Orły podała 0 (prawidłowa - 13).

¹²¹ W ramach jednego projektu możliwa jest termomodernizacja wielu obiektów.

¹²² Ocieplenie ścian zewnętrznych w budynkach szkoły w Wólce Tanewskiej, OSP w Dąbrówce, szkoły w Dąbrówce, Zespołu Szkół w Kurzynie Średniej.

¹²³ Projekt „Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej Gminy Medyka” obejmuje termomodernizację pięciu budynków użyteczności publicznej: budynek Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Medyce, budynek Szkoły Podstawowej w Hureczku, budynek Szkoły Podstawowej w Lesznie, budynek Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Medyce, budynek Świetlicy Wiejskiej w Torkach. Na dzień 30 VI 2017 r. została zakończona termomodernizacja dwóch budynków. Wydatki całkowite wyniosły 3 237 200,42 zł, a dofinansowanie 2 024 716,47 zł.

¹²⁴ W latach 2016-2017 termomodernizacji poddano budynek ośrodka zdrowia w Laszkach (ze środków własnych) oraz budynki dwóch szkół podstawowych w Laszkach i Miękiszu Starym, na które uzyskano dofinansowanie w wysokości 1 290 815,60 zł ze środków *RPO WP 2014-2020*, całkowita wartość projektu wynosiła 2 041 684,69 zł. Realizacja zadania pozwoli na zmniejszenie zużycia energii w budynkach oraz zmniejszenie kosztów utrzymania.

¹²⁵ Ze środków własnych wykonano termomodernizację budynku OSP w Nowym Narcie za kwotę 130 380 zł.

¹²⁶ W dniu 14 listopada 2016 roku Gmina Zagórz podpisała umowę o dofinansowanie dla zadania pn.: „Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w Zagórz” w ramach *RPO WP 2014-2020*, Działanie 3.2 *Modernizacja energetyczna budynków*. Termin zakończenia projektu został wyznaczony na dzień 30.11.2017 r. W ramach zadania wykonano termomodernizację następujących obiektów: budynek UMiG w Zagórz, budynek świetlicy miejskiej w Zagórz - osiedle Wielopole, budynek Szkoły Podstawowej w Zagórz. W dniu 19.10.2016 r. Gmina Zagórz podpisała umowę o dofinansowanie dla zadania pn.: „Przebudowa budynku dworca PKP w miejscowości Mokre w celu jego adaptacji na mieszkania socjalne” w ramach *RPO WP 2014-2020* i Działania 6.2.2. Termin zakończenia projektu został przewidziany na dzień 30 11 2017 r. W ramach zadania wykonano m.in. termomodernizację budynku będącego przedmiotem projektu.

¹²⁷ Przebudowa Wiejskiego Domu Kultury na salę ćwiczeń ruchowych dla Szkoły Podstawowej w Kostarowcach, która kosztowała 129 842,98 zł.

¹²⁸ W ramach projektu „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Sanoku” finansowanego z *Mechanizmu Finansowego EOG 2009-2014* i *Norweskiego Mechanizmu*

Gmina Solina - 7¹²⁹, Miasto Stalowa Wola - 3¹³⁰, Miasto Sieniawa - 1¹³¹, Miasto Leżajsk - 3.

Dodatkowo Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie udzielił pożyczek Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Świętej Anny w Ustrzykach Górnych w wysokości **112 139 zł** na termomodernizację budynku Archidiecezjalnego Domu Rekolekcyjnego w Ustrzykach Górnych oraz firmie TRANS NG SANOK w wysokości **165 000 zł** na docieplenie budynku, wymianę stolarki okiennej oraz docieplenie drzwi zewnętrznych w istniejącym budynku administracyjnym z częścią warsztatowo-magazynową.

Liczba zrealizowanych projektów obejmujących wdrażanie technologii energooszczędnych w obiektach użyteczności publicznej

Nazwa wskaźnika	Wskaźnik zadeklarowany w Sprawozdaniu z 2016 r.	Wskaźnik na dzień 30 VI 2017 r. (narastająco)	Postęp w realizacji wskaźnika
Liczba zrealizowanych projektów obejmujących wdrażanie technologii energooszczędnych w obiektach użyteczności publicznej	8 ¹³²	14	6

Wskaźnik **Liczba zrealizowanych projektów obejmujących wdrażanie technologii energooszczędnych w obiektach użyteczności publicznej**¹³³ na

Finansowego w kwocie 3 448 136,65 zł termomodernizacji poddano: Samorządowe Przedszkole Publiczne nr 1, Szkołę Podstawową nr 2 przy ul. Rymanowskiej, Samorządowe Przedszkole Publiczne nr 3 przy ul. Podgórze 26, Szkołę Podstawową nr 1 przy al. Szwajcarii 5, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji przy ul. Królowej Bony 4.

¹²⁹ W ramach realizowanego projektu dofinansowanego z RPO WP 2014-2020 w wysokości 3 416 422,73 zł zmodernizowano następujące obiekty: Zespół Szkół w Wołkowyi, Zespół Szkół w Bóbrce, Szkoła Podstawowa w Berezce, Świetlica Wiejska w Myczkowcach, Szkoła Podstawowa w Myczkowcach, Budynek Urzędu Gminy Solina w Polańczyku, Budynek Gminnego Zakładu Komunalnego w Polańczyku.

¹³⁰ Dane zadeklarowane przez Miasto Stalowa Wola są szacunkowe.

¹³¹ Modernizacji poddano budynek hali sportowej w Sieniawie na który pozyskano dofinansowanie z RPO WP 2014-2020. Wartość inwestycji wyniosła 2 077 447,59 zł, pozyskane dofinansowanie 1 387 117,19 zł.

¹³² W Formularzu z realizacji PSBS w 2016 roku przez Gminę Krasiczyn omyłkowo podano wartość „0”, powinna być 2.

¹³³ Inwestycje realizowane w zakresie termomodernizacji mogą dotyczyć również wdrożenia nowoczesnych technologii energooszczędnych. Jest to zgodne z ideą konkursów ogłaszanych

dzień 30 czerwca 2017 r. został zrealizowany na poziomie **14**. W okresie objętym niniejszą *Informacją* realizowany był przez następujące JST: Gmina Medyka - 2¹³⁴, Miasto i Gmina Zagórz - 2¹³⁵, Miasto Sanok - 1¹³⁶, Gmina Krasieczyn - 1.

Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków

Wskaźnik **Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** jest zróżnicowany i mieści się w zakresie **od 4,2% do 100%**. W *Sprawozdaniu z realizacji PSBS w 2016 r.* wskaźnik mieścił się w zakresie 9-99%. Obniżenie dolnej granicy wskaźnika związane jest z większą liczbą danych dostarczonych przez JST i zadeklarowaniem wartości wskaźnika przez Gminy, które tego nie uczyniły w poprzednim okresie sprawozdawczym. Szczegółowe dane dotyczące odsetka ludności z terenu *PSBS* korzystającej z oczyszczalni ścieków przedstawia tabela nr 3.

w ramach *RPO WP 2014-2020*, w których zmiana źródła zasilania w energię ciepłą, wykorzystanie energii OZE i systemów wysokosprawnej kogeneracji w ramach projektów termomodernizacyjnych budynków użyteczności publicznej była dodatkowo punktowana (nawet 10 pkt).

¹³⁴ Projekt współfinansowany z *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*, Działanie 3.2 *Modernizacja energetyczna budynków* „Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej Gminy Medyka” obejmuje termomodernizację pięciu budynków użyteczności: Budynek Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Medyce, Budynek Szkoły Podstawowej w Hureczku, Budynek Szkoły Podstawowej w Lesznie, Budynek Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Medyce, Budynek Świetlicy Wiejskiej w Torkach. Na dzień 30 VI 2017 r. została zakończona termomodernizacja dwóch budynków. Wydatki całkowite wynoszą 3 237 200,42 zł, a dofinansowanie 2 024 716,47 zł.

¹³⁵ W dniu 31 maja 2017 roku Gmina Zagórz podpisała umowę o dofinansowanie dla zadania pn. „Poprawa i doposażenie infrastruktury edukacyjnej w Zagórz” w ramach *RPO WP 2014-2020*, Działanie 6.4.3 *Szkolnictwo*. Termin zakończenia projektu przewidywany jest na dzień 30.03.2017 r. W dniu 14 listopada 2016 roku Gmina Zagórz podpisała umowę o dofinansowanie dla zadania pn. „Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w Zagórz” w ramach *RPO WP 2014-2020*, Działanie 3.2 *Modernizacja energetyczna budynków*. W ramach niniejszego zadania wykonano modernizację trzech budynków użyteczności publicznej. Termin zakończenia projektu 30.11.2017 r. W dniu 19 października 2016 roku Gmina Zagórz podpisała umowę o dofinansowanie dla zadania pn. „Przebudowa budynku dworca PKP w miejscowości Mokre w celu jego adaptacji na mieszkania socjalne” w ramach *RPO WP 2014-2020* i Poddziałania 6.2.2. Termin zakończenia projektu 30.11.2017 r. W ramach zadania wykonano m.in. termomodernizację budynku będącego przedmiotem projektu. Projekty te obejmowały swym zakresem również rozwiązania energooszczędne.

¹³⁶ W ramach projektu „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Sanoku” finansowanego z *Mechanizmu Finansowego EOG 2009-2014* i *Norweskiego Mechanizmu Finansowego* w kwocie 3 448 136,65 zł. termomodernizacji poddano: Samorządowe Przedszkole Publiczne nr 1, Szkołę Podstawową nr 2 przy ul. Rymanowskiej, Samorządowe Przedszkole Publiczne nr 3 przy ul. Podgórze 26, Szkołę Podstawową nr 1 przy al. Szwajcarii 5, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji przy ul. Królowej Bony 4.

Tabela nr 3. Odsetek ludności z terenu *Programu* korzystającej z oczyszczalni ścieków.

Nazwa gminy	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków
Miasto i Gmina Ulanów	70%
Gmina Krzeszów	30%
Gmina Krasiczyn	70%
Gmina Dubiecko	33%
Gmina Krzywca	35%
Gmina Dydnia	80%
Gmina Wiązownica	65%
Miasto Przemyśl	90,1%
Miasto Jarosław	92%
Gmina Żurawica	83,5%
Gmina Radymno	44%
Gmina Przemyśl	45,54%
Gmina Orły	100%
Gmina Medyka	93%
Gmina Laszki	42%
Gmina Jarosław	90%
Gmina Fredropol	49%
Miasto i Gmina Ustrzyki Dolne	52,39%
Miasto Stalowa Wola	99%
Miasto i Gmina Rudnik nad Sanem	65%
Gmina Zaleszany	50%
Miasto Nowa Sarzyna	70%
Gmina Pysznicza	41%

Informacja na temat postępów w realizacji wskaźników Programu Strategicznego
„Błękitny San” w okresie styczeń – czerwiec 2017 r.

Miasto Leżajsk	96%
Gmina Gorzyce	87,5%
Gmina Jeżowe	84%
Gmina Baligród	30%
Gmina Cisna	58%
Gmina Czarna	9%
Miasto i Gmina Zagórz	75%
Miasto i Gmina Lesko	83%
Gmina Lutowiska	75,5%
Gmina Sanok	66,85%
Miasto Sanok	99,9%
Gmina Solina	57%
Gmina Leżajsk	53%
Gmina Tryńcza	87,5%
Gmina Stubno	82%
Miasto Sieniawa	70,3%
Miasto Radymno	58%
Gmina Radomyśl nad Sanem	10%
Gmina Dynów	4,2%

Źródło: Dane dostarczone przez samorządy wchodzące w skład Programu Strategicznego „Błękitny San”.

W przypadku Gminy Jeżowe w *Formularzu* z realizacji PSBS w 2016 roku podany został wskaźnik dotyczący stopnia skanalizowania gminy, który był niższy niż odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków, w związku z czym dane zaktualizowano. Natomiast w przypadku Gminy Dydnia w *Formularzu* za 2016 rok została omyłkowo zadeklarowana przez gminę wartość 20% zamiast 80%.

Dodatkowo z informacji przekazanych od Wojewódzkiego Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie wynika, że Parafia Rzymskokatolicka p.w. Świętej Anny w Ustrzykach Górnych otrzymała dotację w wysokości **100 000 zł** na budowę pompowni ścieków i przyłącza ciśnieniowego (rurociągu tłoczego) do kanalizacji sanitarnej dla Archidiecezjalnego Domu Rekolekcyjnego im. Jana Pawła II w Ustrzykach Górnych, a AMW REWITA sp. z o. o. preferencyjną pożyczkę w wysokości **3 780 550,40 zł** na budowę oczyszczalni ścieków w Solinie¹³⁷.

Poprawa stanu czystości wody w rzece San zbadana (określona) przy pomocy wskaźników fitobentos i fitoplankton poniżej ośrodków miejskich usytuowanych nad rzeką San, zmierzona przez WIOŚ w Rzeszowie

Wskaźnik Poprawa stanu czystości wody w rzece San zbadana (określona) przy pomocy wskaźników fitobentos i fitoplankton poniżej ośrodków miejskich usytuowanych nad rzeką San, zmierzona przez WIOŚ w Rzeszowie przedstawia tabela nr 4 przygotowana na podstawie danych Państwowego Monitoringu Środowiska¹³⁸.

Tabela nr 4. Wyniki klasyfikacji fitobentosu i fitoplanktonu w wodach rzeki San w latach 2016, 2015 i 2012. Źródło: Państwowy Monitoring Środowiska.

Lp.	Nazwa JCWP	Wyniki klasyfikacji wybranych elementów biologicznych w 2015 r. i w 2016 r. ³		Wyniki klasyfikacji wybranych elementów biologicznych w 2012 r.		Gminy w zlewni JCWP
		Fitoplankton (wskaźnik fitoplanktonowy IFPL)	Fitobentos (multimetryczny indeks okrzemkowy IO)	Fitoplankton (wskaźnik fitoplanktonowy IFPL)	Fitobentos (multimetryczny indeks okrzemkowy IO)	
1	San do Wołosatego	Nie dotyczy	klasa I	Nie dotyczy	klasa I	Lutowiska
2	San od Wołosatego do zbiornika Solina	Nie dotyczy	klasa I	Nie dotyczy	klasa I	Lutowiska, Czarna, Solina

¹³⁷ Informacje dotyczące wsparcia przekazanego przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie zostały wykazane również w *Informacji na temat postępów w realizacji wskaźników Programu Strategicznego Rozwoju Bieszczad w okresie styczeń - czerwiec 2017 r.*

¹³⁸ Badanie wskazanych parametrów biologicznych prowadzone są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska z częstotliwością raz na trzy lata, co wyklucza możliwość analizowania danych w okresie półrocznym.

*Informacja na temat postępów w realizacji wskaźników Programu Strategicznego
„Błękitny San” w okresie styczeń – czerwiec 2017 r.*

3	Zbiornik Solina do zapory w Myczkowcach	klasa I	klasa I	klasa I	klasa I	Czarna, Solina, Ustrzyki Dolne
4	San od zb.Myczkowce do Tyrawki	Nie dotyczy	klasa I	Nie dotyczy	klasa I	Solina, Olszanica, Lesko, Sanok (miasto), Sanok (wiejska), Zagórz
5	San od Tyrawki do Olszanki	Nie dotyczy	klasa II	Nie dotyczy	klasa II	Sanok (wiejska), Bircza, Dydnia, Nozdrzec, Dynów (miasto), Dynów (wiejska), Dubiecko, Krzywca, Krasieczyn
6	San od Olszanki do Wiaru	Nie dotyczy	klasa I	Nie dotyczy	klasa II	Krasieczyn, Przemyśl (miasto), Przemyśl (wiejska), Żurawica
7	San od Wiaru do Huczek	Nie dotyczy	klasa I	Nie dotyczy	klasa I	Żurawica, Przemyśl (miasto), Medyka
8	San od Huczek do Wisłoka, bez Wisłoka	klasa II	Nie dotyczy	klasa II	Nie dotyczy	Medyka, Żurawica, Orły, Stubno, Radymno (miasto), Radymno (wiejska), Laszki, Jarosław (miasto), Jarosław (wiejska), Wiązownica, Sieniawa, Tryńcza, Leżajsk (wiejska)
		klasa II ³	Nie dotyczy			
9	San od Wisłoka do Złotej	klasa II	Nie dotyczy	klasa II	Nie dotyczy	Leżajsk (wiejska), Leżajsk (miasto), Kuryłówka
10	San od Złotej do Rudni	klasa II	Nie dotyczy	klasa II	Nie dotyczy	Leżajsk (wiejska), Kuryłówka, Nowa Sarzyna, Krzeszów, Rudnik nad Sanem, Ulanów

11	San od Rudni do ujścia	klasa II	Nie dotyczy	klasa II	Nie dotyczy	Rudnik nad Sanem, Ulanów, Nisko, Pysznica, Stalowa Wola, Zaleszany, Radomyśl nad Sanem, Gorzyce
----	------------------------	----------	-------------	----------	-------------	---

Liczba wspartych form ochrony przyrody

Nazwa wskaźnika	Wskaźnik zadeklarowany w Sprawozdaniu z 2016 r.	Wskaźnik na dzień 30 VI 2017 r. (narastająco)	Postęp w realizacji wskaźnika
Liczba wspartych form ochrony przyrody	13	35	22

Wskaźnik **Liczba wspartych form ochrony przyrody** na podstawie informacji uzyskanych od jednostek samorządu terytorialnego został osiągnięty na poziomie **35**. W okresie objętym niniejszą *Informacją* Miasto Leżajsk wsparło - 1 pomnik przyrody ożywionej, Gmina Sanok - 6¹³⁹, Miasto Sanok - 9¹⁴⁰, Miasto Leżajsk - 1, Miasto Dynów - 4¹⁴¹, Gmina Krasiczyn - 1¹⁴².

Dodatkowo Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie udzielił Miastu Przemyśl dotacji w wysokości **71 953,15 zł** na prace przy drzewostanie objętym przepisami o ochronie zabytków, znajdującym się na terenie Miasta Przemyśla. Ponadto wsparcie WFOŚiGW zostało udzielone również Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie w wysokości **52 700 zł** na działania ochrony czynnej w rezerwach przyrody oraz dofinansowanie rehabilitacji

¹³⁹ W 2017 r. wykonano m.in. trzy opisy dendrologiczne pomników przyrody w miejscowości Załuż i Falejówka.

¹⁴⁰ Miasto Sanok w *Formularzu* z realizacji projektu zamieściło następujące informacje: Wykonanie ścieżki dydaktycznej „Orli kamień” na terenie Parku Krajobrazowego Gór Słonnych (Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Góry Słonne NATURA 2000 PLP180003 oraz Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk Góry Słonne PLH 180013) ze środków Nadleśnictwa Brzozów i Gminy Miasta Sanoka (3 000,00 zł.); utrzymanie ścieżki dydaktycznej w ramach trwałości projektu „EKO-SANOK, zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie różnorodności biologicznej miasta” (Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Góry Słonne NATURA 2000 PLP180003) – 6 000,00 zł; Pomniki przyrody (7) – opracowanie ekspertyz dendrologicznych na koszt Gminy Miasta Sanoka.

¹⁴¹ Za pomniki przyrody uznano 4 drzewa przy których dokonano cięć sanitarnych i pielęgnacyjnych pomników przyrody.

¹⁴² Odnowienie ścieżki edukacyjno przyrodniczej w Krasiczynie pod nazwą „Do Ralla”.

zwierząt chronionych oraz 21. gminom „Błękitnego Sanu” w wysokości **337 629 zł** na usuwanie wyrobów zawierających azbest.

Liczba zrealizowanych projektów obejmujących obiekty infrastruktury przeciwpowodziowej

Nazwa wskaźnika	Wskaźnik zadeklarowany w Sprawozdaniu z 2016 r.	Wskaźnik na dzień 30 VI 2017 r. (narastająco)	Postęp w realizacji wskaźnika
Liczba zrealizowanych projektów obejmujących obiekty infrastruktury przeciwpowodziowej	3	3	0

Jak wynika z informacji otrzymanych od JST za I. półrocze 2017 roku wskaźnik **Liczba zrealizowanych projektów obejmujących obiekty infrastruktury przeciwpowodziowej** nie był realizowany w analizowanym okresie. Natomiast w okresie styczeń - czerwiec 2017 r. były kontynuowane prace Podkarpackiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie związane z opracowaniem dokumentacji projektowej oraz uzyskaniem decyzji administracyjnych dla dziewięciu zadań inwestycyjnych na terenie jednostek samorządu terytorialnego objętych PSBS:

- „Optymalna metoda zarządzania ryzykiem powodziowym ciek nr ew. 473 w miejscowości Pisarowce”, Gmina Sanok - uzyskano w I. półroczu 2017 r. pozwolenie na budowę;
- „Wisła etap 2 - Rozbudowa prawego wału rzeki Wisły na dł. 13,959 km, prawego wału rzeki San na dł. 2,193 km oraz lewego wału rzeki Łęg na dł. 0,112 km”, Gmina Gorzyce i Gmina Radomyśl nad Sanem;
- „San III - rozbudowa lewego wału rzeki San w km 0+000-4+445”, Gmina Gorzyce;
- „Łęg IV- rozbudowa lewego wału rzeki w km 0+082-5+030 na terenie Gminy Gorzyce oraz prawego wału w km 0+000-5+236 na terenie Gminy Gorzyce w tym przebudowa przepompowni wody zlokalizowanej przy lewym wale rzeki Łęg w miejscowości Gorzyce”;
- „Trześniówka VII - rozbudowa prawego wału rzeki Trześniówka w km 0+000-

7+678 na terenie miejscowości Zalesie Gorzyckie i Trześć, Gminy Gorzyce oraz na terenie Miasta Tarnobrzeg wraz z uzyskaniem decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji”;

- „Zabezpieczenie przed powodzią terenu Miasta Jarosławia poprzez zmianę parametrów hydraulicznych koryta pot. Szewnia - Miłka w km od 16+115 do 16+761”;
- „Ochrona przed powodzią obszarów zalewowych położonych wzdłuż rzeki Osa w km 0+000 - 10+900 na terenie miejscowości Kępie Zaleszańskie, Kotowa Wola, Obojna Gmina Zaleszany, Jamnica Gmina Grębów”;
- „Budowa lewego wału o długości 2163 m na cieku Głęboka (km modelu 3+080-5+040)”;
- „Ochrona przed powodzią i odprowadzenie wód powierzchniowych w zlewni potoku Motwica na terenie Gminy Laszki” - planowano zlecenie opracowania projektu budowlanego i wykonawczego.

Powyższe inwestycje to zadania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, których celem jest zapobieganie skutkom klęsk żywiołowych poprzez rozbudowę i modernizację systemu zabezpieczeń.

Liczba wspartych placówek funkcjonujących w ramach systemu ratowniczo-interwencyjno-kryzysowego

Nazwa wskaźnika	Wskaźnik zadeklarowany w Sprawozdaniu z 2016 r.	Wskaźnik na dzień 30 VI 2017 r. (narastająco)	Postęp w realizacji wskaźnika
Liczba wspartych placówek funkcjonujących w ramach systemu ratowniczo-interwencyjno-kryzysowego	43 ¹⁴³	86	43

¹⁴³ Dodatkowo Gmina Krzeszów, Gmina Baligród oraz Miasto Dynów w Formularzu za 2017 rok z realizacji PSBS uzupełniły dane za 2016 r. wykazując wsparcie po jednej placówce.

Wskaźnik **Liczba wspartych placówek funkcjonujących w ramach systemu ratowniczo-interwencyjno-kryzysowego** wg stanu na dzień 30 czerwca 2017 r. wynosi **86**. W I. półroczu 2017 roku jego realizację zadeklarowały następujące jednostki: Miasto Stalowa Wola - 2¹⁴⁴, Gmina Gorzyce - 1¹⁴⁵, Gmina Czarna - 1¹⁴⁶, Gmina Solina - 2¹⁴⁷, Miasto Przemyśl - 1¹⁴⁸, Gmina Wiązownica - 2¹⁴⁹, Miasto i Gmina Zagórz - 6¹⁵⁰, Gmina Baligród - 1¹⁵¹, Gmina Krzeszów - 1, Gmina Jarosław - 8¹⁵², Miasto Radymno - 1¹⁵³, Gmina Sanok - 17¹⁵⁴.

Podkreślić należy także, iż Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie udzielił dotacji gminom Gorzyce i Zaleszany **po 40 000 zł** na doposażenie jednostek OSP w Sokolnikach i Zaleszanych w celu zwiększenia potencjału ratowniczego do przeciwdziałania zagrożeniom i zwalczania skutków powodzi.

Podsumowując priorytet ŚRODOWISKO I ENERGETYKA należy zaznaczyć, że realizacja niektórych wskaźników w ramach tego priorytetu może być uwarunkowana sezonem budowlanym i warunkami atmosferycznymi

¹⁴⁴ W okresie od I - VI 2017 Miasto Stalowa Wola zakupiła system monitoringu wizyjnego dla OSP Charzewice w ramach dotacji celowej 14 000 zł, źródło JST oraz przekazała dotację celową za zakup samochodu ratowniczo gaśniczego w wysokości 78 740 zł.

¹⁴⁵ Ochotnicza Straż Pożarna w Sokolnikach, zakup łodzi płaskodennej lub z wypłaszczonym dnem wraz z przyczepą podłodziową w ramach wniosku pn. „Doposażenie jednostki OSP w Sokolnikach w celu zwiększenia potencjału ratowniczego do przeciwdziałania zagrożeniom i zwalczania skutków powodzi”, kwota całkowita 82 500,00 zł, w tym dotacja z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie - 40 000,00 zł, Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu – 15 000,00 zł, budżet gminy Gorzyce - 27 500,00 zł.

¹⁴⁶ Dotacja dla OSP Czarna.

¹⁴⁷ Kupiono dwa wozy strażackie dla OSP Bóbrka oraz Bukowiec z otrzymanej dotacji w wysokości 140 tys. zł. Koszty całkowite obu aut to 320 tys. zł.

¹⁴⁸ Zakup odblasków dla Komendy Miejskiej Policji w Przemyślu na kwotę 509,99 zł.

¹⁴⁹ OSP Wiązownica otrzymało wsparcie w wysokości 32 000,00 zł, a OSP Mołodycz w wysokości 6 000,00 zł.

¹⁵⁰ W okresie I-VI 2017 r. w zakresie analizowanego wskaźnika z budżetu Gminy Zagórz dofinansowano OSP: Zagórz kwotą - 5 696,84 zł, Tarnawa Górna - 190,00 zł, Mokre - 755,00 zł, Zahutyń - 2 814,23 zł, Czaszyn - 7 223,60 zł, Poraż - 811,80 zł.

¹⁵¹ Gmina przeznaczyła na funkcjonowanie OSP Baligród kwotę ok. 12 000 zł.

¹⁵² Dofinansowano 8 jednostek Ochotniczej Straży pożarnej działających w miejscowościach Gminy Jarosław, tj. Morawsko, Koniaczów, Makowisko, Surochów, Wólka Pełkińska, Wola Buchowska, Zgoda, Pełkinie. W pierwszym półroczu 2017 r. dofinansowano w wysokości 48 000,00 zł z budżetu Gminy Jarosław oraz 1 500,00 zł ze Związku OSP RP.

¹⁵³ Ochotnicza Straż Pożarna w Radymnie otrzymała doposażenie w wysokości 6 600,00 zł.

¹⁵⁴ W 2017 roku ze środków własnych Gminy Sanok w kwocie 99 070,44 zł. Wsparto jednostki OSP w: Bykowcach, Dębnej, Dobrej, Falejówce, Hłomczy, Kostarowiec, Markowiec, Mrzygłodu, Niebieszczan, Pakoszówki, Pisarowiec, Raczkowej, Srogowa Dolnego, Srogowa Górnego, Strachociny, Tyrawy Solnej i Wujskiego.

umożliwiający prowadzenie prac na zewnątrz budynków takich jak: termomodernizacja budynków czy wdrażanie technologii energooszczędnych w obiektach użyteczności publicznej, która często polega na dociepleniu budynków i zamianie źródeł ciepła na nowocześniejsze. Niewątpliwie realizację wskaźników z zakresu technologii energooszczędnych i termomodernizacji należy wiązać z przeprowadzonymi w ramach m.in. *RPO WP 2014-2020* konkursami. Wzrost wskaźnika dotyczącego liczby wspartych form ochrony przyrody (większy niż zadeklarowany w całym 2016 r.) potwierdzą dużą troskę gmin „Błękitnego Sanu” o zachowanie bioróżnorodności, walorów przyrodniczych oraz jakości środowiska. Z uwagi na planowane konkursy dotyczące działań związanych z adaptacją do zmian klimatu i przeciwdziałaniu zagrożeniom m.in. w *RPO WP 2014-2020*, można założyć dalszy wzrost wskaźników odnoszących się do ww. kwestii w kolejnych okresach sprawozdawczych. Odnotowania wymaga także zdiagnozowana po raz pierwszy w toku prac nad niniejszą *Informacją* trudność związana z brakiem możliwości analizowania wskaźnika dotyczącego czystości wody w rzece San w częstotliwości półrocznej. Przyczyną tego są przyjęte przez jednostkę zajmującą się monitoringiem stanu rzeki San odmienne od *PSBS* okresy raportowania. Na wskazywany poziom realizacji niektórych wskaźników miały również wpływ omyłki gmin wykazane w *Formularzach* za 2016 r. i przyjęta metodologia ich korygowania.

Wsparcie projektów w ramach ustalonych w RPO WP 2014-2020 i PROW 2014-2020 preferencji dla interesariuszy PSBS¹⁵⁵

W okresie styczeń - czerwiec 2017 r. zostały podpisane umowy w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 dotyczące działania 4.3 Gospodarka wodno-ściekowa oraz 4.4 Kultura dla projektów zgłaszanych przez podmioty z terenu JST, którym dedykowano Program. Wsparcie otrzymało 11 projektów, których całkowita wartość wynosi **133 485 520,65 zł**, a dofinansowanie **81 018 419,88 zł** (tabela nr 5).

Tabela nr 5. Wykaz umów podpisanych na dofinansowanie projektów w ramach działań objętych preferencjami punktowymi RPO WP 2014-2020.

Nazwa beneficjenta	Tytuł projektu	Nazwa działania	Wartość projektu	Data podpisania umowy
Miasto Radymno	Budowa kanalizacji sanitarnej dla Miasta Radymna	4.3.1 Gospodarka ściekowa	19 286 406,37 zł	30.03.2017 r.
Gmina Solina	Rozwój gospodarki ściekowej w Gminie Solina – rozbudowa oczyszczalni ścieków oraz budowa kanalizacji ściekowej w aglomeracji Solina.	4.3.1 Gospodarka ściekowa	11 299 052,49 zł	30.03.2017 r.
Gmina Laszki	Budowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Laszkach oraz budowa kanalizacji sanitarnej w Tuchli	4.3.1 Gospodarka ściekowa	10 326 575,97 zł	30.03.2017 r.
Gmina Medyka	Budowa kanalizacji uzupełniającej w Gminie Medyka	4.3.1 Gospodarka ściekowa	966 907,65 zł	29.06.2017 r.
Gmina Miejska Dynów	Poprawa infrastruktury ściekowej w Gminie Miejskiej Dynów - budowa kanalizacji sanitarnej - etap III wraz z budową, przebudową i rozbudową miejskiej	4.3.1 Gospodarka ściekowa	18 040 802,13 zł	30.03.2017 r.

¹⁵⁵ Dane dotyczące wykorzystania preferencji stworzonych w WFOŚiGW dla interesariuszy PSBS wykazane zostały przy analizie wskaźników, w pierwszej części niniejszego opracowania.

Informacja na temat postępów w realizacji wskaźników Programu Strategicznego
„Błękitny San” w okresie styczeń – czerwiec 2017 r.

	oczyszczalni ścieków w Dynowie			
Gmina Żurawica	„Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w miejscowościach: Batycze, Maćkowice, Kosienice wraz z rozbudową i przebudową oczyszczalni ścieków w Orzechowcach”	4.3.1 Gospodarka ściekowa	19 012 542,61 zł	30.03.2017 r.
Gmina i Miasto Rudnik nad Sanem	Poprawa funkcjonowania gospodarki ściekowej w aglomeracji Rudnik nad Sanem poprzez modernizację oczyszczalni ścieków i rozbudowę kanalizacji sanitarnej	4.3.1 Gospodarka ściekowa	11 648 987,67 zł	30.03.2017 r.
Gmina i Miasto Ulanów	Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie Gminy i Miasta Ulanów wraz z rozbudową i modernizacją oczyszczalni ścieków	4.3.1 Gospodarka ściekowa	14 851 238,26 zł	27.04.2017 r.
Gmina Jarosław	Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków na działkach nr 71/2, 73/3, 74/2 w miejscowości Kostków, gmina Jarosław, woj. Podkarpackie	4.3.1 Gospodarka ściekowa	4 695 894 zł	10.05.2017 r.
Miasto Stalowa Wola (projekt jest realizowany również na terenie Miasta Nisko i Gminy Pysznicy)	Szlakiem dziedzictwa kulturowego, zabytków kultury i oferty kulturalnej MOF Stalowa Wola	4.4. Kultura	14 794 970,83 zł	30.05.2017 r.
Gmina Zagórz	Kompleksowa ochrona dziedzictwa kulturowego na terenie MOF Sanok-Lesko – adaptacja ruin Zespołu Klasztornego Karmelitów Bosych na	4.4. Kultura	8 562 142,67 zł	31.05.2017 r.

	centrum kultury w Zagórze			
--	------------------------------	--	--	--

Źródło: Centralny System Teleinformatyczny SL 2014 (stan na 30 czerwca 2017 r.)

Dodatkowo w dniu 28 marca 2017 roku została podpisana umowa na realizację projektu „Podkarpacki System Informacji Przestrzennej (PSIP)” w ramach Działania 2.1 *Podniesienie efektywności i dostępności e-usług* współfinansowanego z *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego 2014-2020*¹⁵⁶. Projekt, którego beneficjentem jest Województwo Podkarpackie jest realizowany m.in. na terenie: Gminy Czarna, Gminy Lutowiska, Gminy Ustrzyki, Gminy Dydnia, Gminy Nozdrzec, Miasta Jarosław, Gminy Jarosław, Gminy Laszki, Miasta Radymno oraz Gminy Radymno. Natomiast w dniu 14 lutego 2017 roku podpisano umowę na realizację projektu „Podkarpackie e - biblioteki pedagogiczne” (Działanie 2.1 *RPO WP*, beneficjent – Województwo Podkarpackie), dzięki któremu wsparcie otrzymały biblioteki w Ustrzykach Dolnych, Przemyślu, Jarosławiu, Leżajsku, Nisku, Sanoku i Stalowej Woli¹⁵⁷.

W ramach zadań objętych *Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020* przewidziane zostały preferencje punktowe dla projektów zgłoszonych przez podmioty z terenu JST, którym dedykowano *Program Strategiczny „Błękitny San”*. Preferencje te dotyczą działania *Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich - poddziałanie 7.2 - Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii*, typ operacji - *Gospodarka wodno-ściekowa*.

Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWP w dniach od 2 stycznia do 28 lutego 2017 roku prowadził nabór wniosków o przyznanie pomocy na operacje typu *Gospodarka wodno-ściekowa*. W celu ustalania kolejności przysługiwania pomocy Samorząd Województwa Podkarpackiego dokonywał oceny wniosków o przyznanie pomocy, przyznając planowanej operacji punkty według między innymi następującego kryterium dotyczącego specyfiki regionu: „realizacja

¹⁵⁶ Całkowita wartość projektu „Podkarpacki System Informacji Przestrzennej (PSIP)” wynosi 177 768 020,60 zł, a dofinansowanie 151 084 821,85 zł.

¹⁵⁷ Całkowita wartość projektu „Podkarpackie e-biblioteki pedagogiczne” wynosi 3 470 437,33 zł, a dofinansowanie 2 905 246,69 zł.

operacji jest planowana na obszarze gminy objętej *Programem Strategicznym „Błękitny San”*. Złożone wnioski o przyznanie pomocy dotyczyły między innymi obszarów objętych *PSBS*. Umowy z wnioskodawcami o przyznanie ww. pomocy zostaną zawarte w miesiącach wrzesień - październik 2017 roku w związku z czym będą uwzględnione w *Sprawozdaniu rocznym z realizacji PSBS w 2017 r.* Planowane jest udzielenie wsparcia 23 podmiotom z terenu objętego oddziaływaniem *PSBS*.

Podsumowanie

Niniejsza *Informacja na temat postępów w realizacji wskaźników Programu Strategicznego „Błękitny San” w okresie styczeń - czerwiec 2017 r.* przedstawia działania podejmowane przez JST, Samorząd Województwa Podkarpackiego oraz pozostałych interesariuszy *PSBS* wyłącznie w I. półroczu 2017 roku. Dane zadeklarowane przez podmioty zostały zestawione z wykazanymi uprzednio w *Sprawozdaniu z realizacji PSBS w 2016 r.* i podlegały weryfikacji. Przeprowadzona analiza wyeliminowała sytuacje w których gminy mogłyby zadeklarować po raz drugi wcześniej zgłoszone przedsięwzięcia, a dodatkowe sprawdzenie danych raportowanych przez JST umożliwiło zdiagnozowanie oraz usunięcie ewentualnych omyłek i rozbieżności. Wpłynęło to pozytywnie na jakość, aktualność oraz dokładność niniejszego dokumentu.

Analiza wskaźników monitorujących realizację *Programu Strategicznego „Błękitny San”* w okresie styczeń - czerwiec 2017 r. pokazuje, że nastąpił znaczny przyrost ich wartości. Sytuację taką należy ocenić pozytywnie, choć niewątpliwie w dalszym ciągu konieczne jest podejmowanie działań przez wszystkich interesariuszy *Programu* zmierzających do stworzenia warunków i narzędzi ułatwiających montaż finansowy konieczny dla realizacji wielu z zaplanowanych działań.

Z uwagi na fakt, iż w niniejszym dokumencie (w ramach realizacji wskaźnika) nie wykazywano działań rozpoczętych i nieukończonych przez JST, a także planowane w przyszłości konkursy i ich wyniki w ramach krajowych oraz regionalnego programów operacyjnych należy przyjąć, że w kolejnym okresie sprawozdawczym wskaźniki wzrosną. Pamiętać należy bowiem, że zgodnie z zasadami dotyczącymi finansów i budżetu oraz cyklem realizacji projektów, JST najczęściej rozpoczynają inwestycje na początku roku, a ich zakończenie i efekty widoczne są dopiero w II. połowie.

Niewątpliwie, analizując realizację wskaźników *Programu*, należy zwrócić także uwagę na działania podejmowane przez pozostałych (nie będących gminą) publicznych interesariuszy *PSBS* np. Samorząd Województwa Podkarpackiego oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie, których wsparcie finansowe i merytoryczne przyczynia się bezpośrednio do

osiągnięcia celów założonych w *Programie*. W analizowanym okresie Samorząd Województwa Podkarpackiego przeznaczył kwotę **2 271 000 zł** z na inwestycje związane z budową i modernizacją dróg dojazdowych do gruntów rolnych oraz **152 690 zł** na działania związane z kulturą i ochroną dziedzictwa narodowego. Dodatkowo z informacji otrzymanych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie wynika, że w okresie od stycznia do czerwca 2017 roku Fundusz udzielił wsparcia finansowego na rzecz podmiotów z terenów objętych *Programem Strategicznym „Błękitny San”* na kwotę ok. **4 700 000 zł**. Były to zadania inwestycyjne z zakresu m.in. gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, oszczędzania energii, edukacji ekologicznej i ochrony różnorodności biologicznej.

Mając na uwadze powyższe, a także cząstkowy i wycinkowy charakter przedmiotowego opracowania oraz planowane konkursy w ramach krajowych i regionalnego programu operacyjnego, za słuszne należy uznać założenie tendencji wzrostowej wskaźników określających realizację *Programu* w kolejnych okresach sprawozdawczych.

Dodatkowo pamiętać należy, że *Program Strategicznego Rozwoju Bieszczad* wykazuje zbieżność terytorialną oraz tematyczną z *Programem Strategicznym „Błękitny San” (PSBS)*. Oznacza to zatem, że interwencje podejmowane w obu *Programach* wzajemnie się przenikają i uzupełniają, a wspólnie tworzą efekt synergii. Tym samym zmiany obserwowane w I. połowie 2017 roku, a także podejmowane działania w ramach *PSRB*, będą miały również swoje oddziaływanie na obszar objęty *PSBS*.